Poštnina plačana v gotovini | Leto LXIII | V Ljubljani, v sredo 3. julija 1935 | Štev. 149 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kongres
in narodno manjšinsko vprašanje

Z ozirom na težaven položaj katoliške slovanske manjšine pod Italijo, je omembe vreden referat provincijala dr. Gvida Ranta, O. F. M. na evharističnem kongresu v odseku za katoliško inteligenco in resolucija, ki je s tem v zvezi, na zborovanju bila sprejeta.

Enako kakor druži sveto Rešnje Telo s Kristusom, ki je glava mističnega telesa katoliške Cerkve, vsakega posameznega člana tega telesa, in enako kakor so po Kristusu vsi ti člani povezani med seboj — prav tako je s Kristusom združeno vsako človeško občestvo, naj bo družina, občina oziroma župnija, posamezni stanovi, narod ali država — in vsa ta občestva so po Kristusu povezana med seboj v velikem organizmu njegove Cerkve. Le tako je popolnoma uresničena tista idealna medsebojna povezanost med vsemi člani in edinicami katoliške celote, ki jo je Izveličar pri zadnji večerji tako nazorno predočil svojim učencem s priliko o sebi kot vinski trti, v kateri smo mi njegove mladike, ki v njih pólje Kristusovo življenje. Tako je Kristus res življenjski princip velike krščanske družine, vseh posameznih članov, vseh stanov in vseh narodov svete Cerkve, kateri je On nevidni poglavar, vidni poglavar pa njegov namestnik na zemlji, rimski papež. Od tega, kako živa, dejanska in močna je ta vez ljubezni med posameznimi člani Kristusovega tajinstvenega telesa na zemlji, je odvisno celokupno življenje, rast in napredek svete Cerkve v posameznih dobah zgodovine. Ako medsebojna solidarnost, ljubezen in pravični socialni, nravstveni in gospodarski odnošaji med posameznimi deli katoliškega občestva pojemajo, slabijo in se rahljajo — če mesto ljubezni, pravičnosti in vzajemnosti stopajo sovraštvo, krivica in zdražba, potem trpi tudi celotno veliko telo Cerkve, se ruši njeno edinstvo in slabi njeno življenje, da ni več tako polno, bogato in idealno, kakor bi moralo biti. Če sveta Cerkev trpi zaradi prepirov, mržnje in krivic, ki si jih prizadevajo med seboj posamezniki, trpi tudi zaradi razdvojenosti, sporov in sovražne napetosti, ki vlada med posameznimi socialnimi organizmi človečanske katoliške družine, med stanovi, deželami, državami in narodi.

Danes je prav posebno aktualno razmerje, ki vlada med državami in narodi, ki se prištevajo k skupnemu občestvu katoliške Cerkve. Ker se v našem veku ne udejstvuje samo razdor, ki ga je v prošlih vekih napravil med katoliškimi narodi liberalni nacionalizem, tako da države tekmujejo med seboj kot najljutejši gospodarski konkurenti, ampak se ta razdor sedaj poglobljuje še v ostalih ozirih prav do korenin, tako da je vstalo neko novo poganstvo pobóžene krvi, plemena in naroda, zato je postal tak poganski nacionalizem krščanski zajednici narodov danes še posebno nevaren in poguben. Saj je ta poganizem neprimerno hujši, nego je bil stari — in v primeri z rimskim, ki je stremel za neko enoto, pax romana imenovano, v kateri so stari pogani puščali narodom vsaj njihovo domačo vero, običaje in jezike, pa moderni nacionalni poganizem uči absolutno prvenstvo enega in sicer silnejšega naroda nad vsemi drugimi in mu priznava pravico, da druge podjarmi in jih s seboj siloma izenači tudi po jeziku, nravu, običajih in kulturi — nekaj, česar stari liberalizem vsaj v teoriji ni učil, dočim sodobni fašizem to ne samo odkrito uči in načeloma kot edino pravilno razglaša, ampak tudi z brutalno doslednostjo izvaja. Te vrste nauk je direktno zanikanje principa, na katerega je Kristus po svojem zakramentu ljubezni, po svoji Cerkvi in njenih življenjskih principih postavil katoliško občestvo narodov; to se pravi hoteti izpremeniti bratovsko družino kristjanov v družbo, kjer ne velja vzajemnost vseh v Bogu kot Njemu enako ljubljenih in ljubih članov svete Cerkve, ki je vsakega od njih z isto ljubeznijo odrešil in njihove naravne pravice potrdil, ampak kjer naj vlada takozvana pravica silnejšega, ki se ne ozira ne na naravne pravice posameznikov, ne na naravne pravice posameznih narodov — in če bi tako nacionalno poganstvo res splošno zavladalo, bi krščanski narodi ne bili več ena evharistična družina, ampak čreda sovražnih volkov.

Kako silno mora trpeti od takega stanja mati Cerkev! Njen princip edinstva mladik v vinski trti, najtesnejše vzajemnosti med člani Kristusovega telesa, ki prejemajo svoje življenje od Gospoda v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa, se skuša nadomestiti z živalsko borbo med krščanskimi narodi, med katerimi naj bi smel najbolj nasilni, številnejši, bogatejši ali lačnejši in pohlepnejši podjarmiti manjšega in slabejšega, pa četudi bi ta bil versko, nravstveno in kulturno višji od njega! In v resnici tako dela sodobni nacionalni poganizem, kjer je prišel do neomejene oblasti. On ne priznava narodnih manjšin, ker načeloma taji njihove naravne narodne pravice, siloma jih hoče sebi priličiti, prepoveduje njihov jezik v uradnem in celó v domačem občevanju — pa kar je najhujše — celó v cerkvah, kjer narod svojega Boga časti, hvali in prosi nebeških milosti! Kaj so posledice takega ravnanja? Da je narod po pravici užaljen, če mu državna oblast brani, da ne sme po svoje, takó kakor najbolj odgovarja njegovi miselnosti, duši, srcu in narodnemu običaju, Boga moliti in mu hvalo peti, če se od strani civilne oblasti prepoveduje otroke učiti božjih resnic in moralnih zakonov v njihovem materinem jeziku, v katerem jih ne samo najlažje razumejo, ampak v katerem je edino mogoče seme božje, ki naj zraste v dejanje, čim globlje v dušo vsaditi, da bo sad prineslo; če se narodu odvzamejo molitveniki v lastnem jeziku in se sploh ne pustijo več tiskati; če posvetni oblastniki prepovedujejo pridigati ljudstvu v materini besedi. In če je narod zaradi tega užaljen, posebno če je tak narod, kakor je danes vsled splošne civilizacije splošno dejstvo, izobražen, potem se taka upravičena užaljenost naravno izpremeni v sovraštvo, in tako se ustvarja ter množi med katoliškimi narodi, člani enega in istega Kristusovega telesa, razdor, mesto, da bi se gojilo in utrjevalo edinstvo! In kakó neki naj bi se edinstvo utrjevalo ali celó množilo in napredovalo, ko pa silnejši narod zatira slabejšega, ta pa se mora braniti, ko se negirajo naravne moralne pravice narodov, katerih spoštovanje je temelj vsakega nadnaravnega reda, če se torej izpodkopujejo osnovni temelji nravstvenega življenja v človeškem občestvu! Milost se gradi na naravi — tako se glasi osnovno načelo krščanskega modroslovja — kako naj torej narodi zažive pravo, polno, milostno, evharistično, katoliško življenje ljubezni, miru in sloge, če se rušijo po nasilju poganskega nacionalnega osvajanja in nasilne asimilacije osnove družbe, to je: naravne moralne vrednote in pravice takó posameznikov kakor narodov, naj so potem črni ali beli, naj govore ta ali oni jezik, naj so takega narodnega nrava in običajev ali drugih. Na takem rušenju more in mora izveteti samo sovraštvo in se mora odpirati čedalje večje brezno med narodi, ne pa evharistično kraljestvo Jezusa Kristusa in njegove Cerkve. In kje je kdo, ki ne bi uvidel, da se na ta način sveta Cerkev zadeva v srce, da se namreč po takem nacionalnem poganizmu in imperializmu skuša izpodkopavati edinstvo njenih članov, da se takó trga vez med mladikami na Gospodovi vinski trti, da se izpodrezuje življenje krščanskega občestva prav pri njegovih koreninah in da se princip njegovega naravnega in nadnaravnega življenja — pravica in ljubezen — nadomeščata s krivico in sovraštvom.

Jasno je, da je ta nacionalni poganizem najhujše zlo našega veka, da skuša otrovati življenje Cerkve same, postavljajoč na glavo vse principe krščanskega mišljenja in krščanske morale. Taka poganska praksa, ki se skuša uveljaviti med Kristusovo čredo samo, je najnevarnejša rana na telesu sodobne krščanske družbe, zlasti zato, ker se tako mišljenje in ravnanje razširja in utrjuje počasi, skoro neopaženo in se predstavlja, kakor da bi bil to »čisto naraven proces«, da se namreč kar celi narodi siloma ali zvijačno oropujejo celó svojih narodnih pravic na področju verskega življenja in udejstvovanja. Zaradi tega je dolžnost vseh, ki še katoliko mislijo in čutijo ter jim je evharistična, to je božjeljubezenska milostna skupnost Kristusovih udov na zemlji, res pri srcu, da na nevarnost nacionalnega poganizma neprestano opozarjajo in se mu po svojih močeh postavijo v bran. Zakaj vsi narodi skupaj so šele skupno idealno evharistično občestvo, za katero je Kristus, naš evharistični Kralj živel in se zanj na križu daroval!

Ob sklepu je zbor sprejel naslednjo resolucijo: Evharistični kongres goreče želi in moli, da naj bi vsi katoliški narodi in vse države zemlje kot član mističnega telesa Kristusovega živeli med seboj v ljubezni, miru in slogi ter tako predstavljali vedno bolj šireče in utrjujoče se edino kraljestvo božje. Zlasti pa naj bi katoliški narodi in države, ki imajo v svojih mejah državljane drugega, po veri katoliškega naroda, gojili do tega naroda odnošaje, kakor se za katoličane, ki so vsi člani ene in iste Cerkve in se hranijo od enega in istega Telesa in Krvi Gospodove, edino spodobi: da spoštujejo njihove od Boga jim dane naravne pravice, predvsem na področju verskega in cerkvenega življenja. Zato jugoslovanski evharistični kongres zelo obžaluje in obsoja, da se v tem oziru godi katoliškemu narodu od drugega krivica, ker se s tem rušijo temelji katoliške edinosti in evharistične ljubezni.

Pismo sv. očeta kongresu

Pismo sv. Očeta papeža Pija XI., s katerim se je otvoril naš evharistični kongres, se glasi:

Z velikim zadovoljstvom smo izvedeli, da se bo v Ljubljani, prestolici Slovenije, vršil z veliko slovesnostjo jugoslovanski narodni evharistični kongres. Dejstvo, da začetek te pobožne manifestacije sovpada s praznikom presv. Srca, je presrečno znamenje za sijajen uspeh. Ali je mogoče izkazati božjemu Srcu večjo čast, kakor če se proslavljajo blagri, ki jih podeljuje Zakrament ljubezni in če se izprosijo nove milosti iz tega vira, ki nikoli ne usahne? Že delj časa so dobri verniki Jugoslavije sledili toplim priporočilom svojih pobožnih pastirjev in poglobili češčenje Evharistije, tako da ni dvoma, da bo ljubljanski kongres v najodličnejši meri uspel tako po številu udeležencev, kakor po njihovi goreči pobožnosti. In mi, ki nam je tako zelo pri srcu napredek evharističnega češčenja, zato da bi se verski blagor kristjanov kolikor možno pomnožil s pomočjo presv. Zakramenta, se bomo tudi sami udeležili teh slavnosti in smo poslali v ta namen našega legata. Zato smo s tem pismom izbrali Tebe, dragi naš sin, ki globoko gojiš evharistično pobožnost in zavzemaš v Cerkvi tako visoko mesto. Tako boš, zastopajoč našo osebo, v našem imenu in z našo avtoriteto predsedoval evharističnemu kongresu vse jugoslovanske kraljevine, ki se bo vršil v Ljubljani.

Ni dvoma, da boš tako zaradi svojih odličnih lastnosti, kakor tudi zaradi sijaja in veličastja rimskega škrlata, srečno opravil to plemenito poslanstvo.

Naš Zveličar tudi danes, kakor v vseh časih, posebno v tako težavnih, kliče goreče k sebi vse, ki so žalostni in obteženi, da bi v njegovem srcu našli tolažbo. On želi, da bi se človeška srca osvobodila neurejenega pohlepa po minljivih stvareh, zato da bi mogli uživati neizmerne zaklade Njegove ljubezni. On tudi želi, da bi se z evharistično žrtvijo združile žrtve njegovih služabnikov in vernikov. O, kako veliki so blagri, ki jih on hoče vsem podeliti, kakor je obljubil sv. Margareti Mariji, ko je dejal, da bo obsul z nebeškimi milostmi tiste, ki bodo častili Njegovo Srce! Z očetovskim srcem želeč kongresu najbogatejše in odrešilne sadove, kot dokaz naše ljubezni podeljujemo apostolski blagoslov Tebi, ljubljeni naš sin, škofu ljubljanskemu, vsem drugim jugoslovanskim škofom, kakor tudi vsem vernikom, ki se bodo udeležili evharističnih slovesnosti. — Pij XI.«

(Pismo bi bili objavili že prej, pa ga na žalost nismo prejeli. Povzeli smo ga po »Osservatore Romano«. — Op. ured.)

Prihodnji državni evharistični kongres bo l. 1940 v Splitu

Na sestanku permanentnega odbora se je poleg drugega sklenilo, da se naprosijo p. n. škofje v Dalmaciji, naj odredijo, da bo v Dalmaciji prihodnji evharistični kongres za vse katoličane v državi. P. n. škofje so se prošnji ljubeznivo odzvali ter so danes, dne 2. julija 1935 imeli posebno konferenco v ta namen. **Sklenili so, da se v letu 1940 priredi v Splitu — Solinu III. obči evharistični kongres za vse katoličane v državi; v letu 1937 pa kot predpriprava naj pokrajinski evharistični kongres v Dubrovniku, namenjen v prvi vrsti vsem škofijam na Jadranu.** Hvala Bogu! Veselimo se tega sklepa, ki ob prekrasno uspelem kongresu v Ljubljani takoj misli naprej in katoličane takoj zopet na novo delo pozivlja, na delo za kraljestvo Kristusovo v dušah in v javnosti pod varstvom in s pomočjo premilega Zveličarja v presv. Rešnjem Telesu!

Ljubljana, 2. julija 1935.

Iz stalnega odbora evh. kongresov.

Francosko-italijanski odgovor Angliji in Nemčiji

Zbor generalov v Rimu

Vojaška pogodba za zaščito avstrijske neodvisnosti?

München, 2. jul. SE. »Völkischer Beobachter« poroča iz Pariza zanimivo razlago sedanjih razgovorov, ki jih v Rimu vodita šefa generalnih štabov Francije in Italije. List pristavlja vest, ki jo je črpal, tako pravi, na merodajnih mestih, da bodo tem razgovorom med italijanskim in francoskim vrhovnim armadnim vodstvom sledili podobni razgovori tudi med generalnim štabom italijanske vojske in generalnimi štabi držav Male zveze.

Dopisnik hitlerjevskega lista pravi, da ni težko dognati, o čem se šef francoskega generalnega štaba general Gamelin razgovarja s svojim italijanskim tovarišem. Odkar je namreč Italija zaposlena v Abesiniji, je postalo neizbežno, da se udarna moč njene vojske, ki je dozdaj ščitila Brenner in s tem tudi neodvisnost Avstrije, nekako nadomesti. Italija ne bo več zmožna varovati Avstrijo v isti meri kot dozdaj. Iz pisanja »Paris Soir« sledi celo, da sta se francoski in italijanski generalni štab približala ne samo z ozirom na avstrijsko nevarnost, ampak tudi radi nedavno med Berlinom in Londonom sklenjenega pomorskega sporazuma. Sicer ni res, da mislita obe državi na sklenitev kakšne vojaške konvencije, toda čisto naravno je, da se morata druga druge tesneje okleniti, odkar se Anglija nagiblje k Nemčiji in je treba bolj kot kdaj računati s potrebo obrambe avstrijske neodvisnosti. Verjetno pa je, da se bosta šefa generalnih štabov dogovorila o sodelovanju obeh vojsk na natančno v naprej določenih mestih, če bi potreba nastopila. Potem takem bi Francija podprla sedaj nekoliko zredčeno italijansko vojsko na avstrijski meji. Nadalje je čisto jasno, da se bosta oba poveljnika med seboj dogovorila v tem smislu, da izpraznita vse vojaške posadke na skupni italijansko-francoski meji, ker jih tam spričo velikega prijateljstva med obema državama ni treba, tako, da bodo italijanske čete na razpolago za Afriko in eventualno za avstrijsko mejo, francoske čete pa za mejo proti Nemčiji. Ako bi Nemčija hotela izvajati kakšen pritisk na Avstrijo, češ, Italija je itak zaposlena v Afriki, bo Francija na nemški pritisk lahko odgovorila zelo učinkovito na francosko-nemški meji.

List trdi, da v Parizu ne delajo več nikake tajnosti okrog vsebine rimskih razgovorov, ki se bodo končali z ustanovitvijo skupne vojaške fronte od Rena do Brennerja za čuvanje sedanjega reda v Podonavju. Pač pa bo treba te razgovore izpopolniti s sličnimi sporazumi, ki naj bi se sklenili med Italijo in državami Male zveze. Seveda je v celi stvari tudi mnogo umetnega razburjanja, ker hoče Italija Anglijo le prestrašiti, česar pa si ji verjetno ne bo posrečilo.

Mussolinijev ultimat Angliji

Zaradi tega je prišla vlada Velike Britanije v veliko zadrego. Ker si Velika Britanija v prvi vrsti prizadeva, da bi v Evropi ne prišlo do usodnega konflikta, mislijo v Parizu in Rimu, da bo senžemski kabinet moral, hočeš-nočeš, kapitulirati pred italijanskim ultimatumom. Toda govor, ki ga je imel Eden 1. julija o svojem potovanju v Pariz in Rim, je Pariz, predvsem pa Rim zelo presenetil. Eden je izjavil, da bo Anglija ostala zvesta načelom Zveze narodov in da zaradi tega ne bo mogla stati mirno ob strani, ako bi kdo poskušal, da reši abesinski spor brez Zveze narodov, oziroma proti njej. Iz tega se vidi, da Velika Britanija nikakor ne misli pred Mussolinijem kapitulirati in da absolutno ni zadovoljna s predlogom, ki ga je Mussolini stavil Edenu v Rimu. Ta predlog se glasi, da naj bi Anglija umaknila svoj veto proti nameri Italije, da naj Zveza narodov Abesinijo iz svoje srede izključi in Italiji poveri mandat nad to deželo, Anglija pa naj bi se zadovoljila z zagotovitvijo, da bo Italija kot mandatarna velesila v Abesiniji spoštovala pravice ki jih je Velika Britanija pridobila te dni s pogodbo o izrabi vodnih sil Tanskega jezera.

Ogromne orožne vaje v Italiji

V zvezi s tem je ukaz, ki je izšel 29. junija v Rimu in ki odreja mobilizacijo pol milijona italijanske armade, ki se bo udeležila velikih vojaških vaj. Te vaje bodo po vsej Italiji, v prvi vrsti pa v sektorju Napoli—Bari, potem v sektorju Milan, nadalje v sektorju Bolzano in v sektorju Videm. Na ta način bo še v teku meseca mobiliziran malodane en milijon italijanske armade, ker imenovana mobilizacija ne upošteva pol milijona vojakov, ki so že mobilizirani in se bodo še v kratkem času mobilizirali za vojno v vzhodni Afriki.

Vojna s srebrnimi tolarji

Pariz, 2. jul. b. Italija je pred 14 dnevi odstranila iz prometa ves svoj srebrni denar in na ta način zbrala srebra v vrednosti 400 milijonov lir. Ta italijanski ukrep tolmači pariška »Information« tako, da se bo Italija z njim poslužila v svoji borbi proti Abesiniji. Znano je, da kujejo abesinske tolarje večinoma na Dunaju, v Budimpešti in v Trstu in da cenijo Abesinci kakor mnogi drugi azijski narodi srebro bolj ko zlato. Italiji je znana abesinska ljubezen do srebra in zato bo svoj srebrni denar uporabila za svojo borbo proti abesinskim srebrnim rezervam. Izračunali so, da bo iz svojega srebrnega denarja Italija lahko izdelala 62 milijonov abesinskih tolarjev. Po mnenju lista bo to zadoščalo za italijansko denarno vojno proti Abesiniji. Če diplomati, pravi list dalje, s svojim posredovanjem ne bodo uspeli, tedaj je treba računati, da po postal denar prav takšno orožje, kakršno so letala ali strojnice. Italijanske denarne priprave bodo prav tako močne kakor njene vojaške priprave.

Kneginja Olga pri otvoritvi lovsko-gozdarskega muzeja

Italijansko-abesinski spor

‚Ali sta v Evropi dve moralni merili?‘

Ponosen poziv abesinskega cesarja na „civilizirane narode“

London, 3. julija. SE. Tukajšnji listi objavljajo vsebino razgovora, ki ga je imel abesinski cesar z angleškimi časnikarji. Cesar Hajle Sallassje se je bridko pritožil, **da so naenkrat Češkoslovaška, Danska, Francija in Belgija ustavile pošiljanje orožja in municije v Abesinijo.** Belgija se je celo izrazila, da ne more poslati niti že naročenih in za odpravo pripravljenih količin orožja, ker se noče izpostaviti očitku, da je pomagala Abesinijo oborožiti. Cesar je rekel, da je vendar še večji očitek biti obdolžen, če kdo pomaga Italiji pri njenem pohodu proti nam, ki smo miroljuben narod. **Ali obstojata v Evropi dve politični in moralni merili,** eno ki velja za velike in močne, in drugo, ki velja za male in slabotne. Italija je velika industrijska država in se z vsemi silami pripravlja na boj proti neodvisnosti naše domovine. Mi pa smo poljedelci, brez vsake industrije in brez denarnih sredstev. Vse, kar imamo, je par starih pušk. Hoteli smo naročiti še nekaj pušk in topov, **da se našim vojakom ne bo treba z meči in sulicami boriti proti kroglam, ko bodo šli v boj za svobodo svoje domovine.** Svojo izjavo je cesar končal s zanosnim pozivom na angleškega kralja. **Ali je Abesinija v čemerkoli kršila svoje obveznosti do Zveze narodov? To mi povejte, potem mi pa odgovorite, zakaj pri njej ne najdemo nobene zaščite? Če je torej pravica na naši strani in če civilizirani narodi ne najdejo sredstev, da bi vojno preprečili, potem naj nam pustijo vsaj to pravico, da se branimo.**

Napetost med Rusijo in Mandžurijo

Vladivostok, 2. julija. c. **Položaj na meji med** Mandžurijo in sovjetsko Rusijo se je zelo poslabšal. Kakor znano, so pred dnevi japonske čete in japonske vojne ladje v več primerih prekoračile sovjetsko mejo, ne da bi se za to opravičile. Sovjetska vlada je danes poslala v Tokio protestno noto **zaradi tega. Japonske vojaške oblasti pa so** odklonile utemeljenost te note, ker meja med Mandžurijo in sovjetsko Rusijo še ni točno določena. Zato tudi japonske vojne oblasti ne morejo **vedeti, kdaj krše sovjetsko suverenost.**

Zvečer so sovjetski uradniki v Dajrenu sprejeli iz Moskve nalog, da morajo takoj zapustiti svoja mesta in se vrniti po najkrajši poti v sovjetsko Rusijo. Zbrati morajo tudi vse sovjetske državljane in jih spraviti čez mejo. Ta vest je vzbudila precejšnje razburjenje tako v Tokiu kakor tudi v Pekingu.

Iz Pekinga prihajajo vesti, da je prišlo v Šaharju do novih nesporazumov med kitajskimi in japonskimi oblastmi. Danes je prišlo do novega ostrega incidenta, vendar pa je kmalu nato prišla iz Tokia pomirljiva izjava Hakajašija, ki pravi, da mu o incidentu v Šaharju ni nič znanega.

Rusi Japoncem

Moskva, 2. julija. AA. Sovjetski poslanik v Tokiju Jurenjev je po nalogu svoje vlade protestiral pri japonskem zunanjem ministru Hiroti zaradi obmejnih incidentov, ki so bili zadnje dni na mandžursko-sovjetski meji. Nota, ki jo je poslanik Jurenjev pri ti priliki izročil Hiroti, je sestavljena v dokaj ostrih izrazih. Posebno ostri so odstavki o zadržanju japonsko-mandžurskih obmejnih oblastev. Nota navaja, da so incidenti dne 27. junija v bližini Pojakova povzročili japonsko-mandžurski rečni monitorij. Samo prisebnosti ruskih čet na obali Amurja je treba pripisati, da ni prišlo pri tej priliki do večjega oboroženega spopada, ki bi bil lahko imel nedogledne posledice. Na kraju izražata sovjetska vlada upanje, da bo japonska vlada izdala primerne nujne in odločne ukrepe, ki naj preprečijo bodoče podobne izzivalne nastope mandžursko-japonskih vojaških oblastev na meji.

Domači odmevi

Shod opozicije

V Grubišnjem polju je bil 1. julija **velik shod** opozicije, kateremu so prisostvovali Večeslav Vilder, dr. Budisavljević, Mačkov pristaš Hundrić in pravoslavni svečenik Milić. Kmetje so prišli na shod tako z jugoslovanskimi, kakor srbskimi in hrvatskimi zastavami. Prvi je govoril Vilder.

Vilder je izvajal tele misli: Še pred dvema mesecema sem moral na volilnem shodu skočiti skozi okno in čez plotove, da sem zbežal orožnikom. Danes pa moremo svobodno govoriti. Sedem let je bila seljačko-demokratska koalicija v borbi. Bil je to čas, ko se je svoboda tlačila, toda kakor hitro je izginila svoboda, je zmanjkalo tudi kruha in blagostanja. Brez svobode ni blagostanja, ker narod more le napredovati, če ima odločilni vpliv v upravi. Tu je Vilder napadal bivši režim, režim g. Uzunoviča, in omenil, da je takrat en minister oškodoval državo za celo milijardo dinarjev. Potem je prešel na režim g. Jevtiča in dejal, da bi bil ta režim vladal še delj, da se niso Srbi pridružili Hrvatom pod vodstvom dr. Mačka. Potem je prešel na volitve, pa na sedanji režim g. Stojadinoviča, ki na shode ne pošilja orožnikov in pusti narodu svobodno govoriti. Za to se je zahvaliti ljudstvu, ki je pri volitvah pokazalo svojo pravo voljo in mnenje. G. Stojadinović nas je vprašal, ko je dobil mandat, kaj mi želimo. Dejali smo, da se naj razpusti skupščina in imenuje nevtralna vlada, ki naj razpiše svobodne volitve. Nova skupščina naj bi potem sklenila sporazum o ustavni reformi države.

Čeprav mi ne odobravamo dr. Stojadinoviča — je nadaljeval Vilder — **smo ipak mnenja, da sedanja rešitev pomeni korak naprej, ker je dr. Stojadinović vzel v svojo vlado ljudi, ki uživajo narodno zaupanje, a** ne tiste, ki jih je izvolila policija. Mi v to skupščino ne bomo šli, strinjamo pa se z namero sedanje vlade, da pomiri narod. Od te vlade pričakujemo, da vrne svobodo tisku in da izglasuje novi volilni zakon, kakor je bil preje. **Jaz sem prepričan, da se ne bo nihče več boril proti narodu. Avdijenca dr. Mačka je dokaz, da ima dr. Stojadinović v istini namen, da se stvari popravijo.**

Za dr. Vilderjem je govoril Hundrič, **ki je izjavil, da so Hrvati za državo. Laž je, da so Hrvati protidržavni. Hrvati hočejo samo biti enakopravni člani te države, kakor Srbi in Slovenci. Tako bomo ustvarili močno državo, katero bomo z vsemi silami branili.** V istem smislu je govoril pop Milič.

Govore je končal dr. Budisavljević, ki je dejal, da se veseli svobode. »Agitatorji bivšega režima so rekli, da tisti, ki bo volil dr. Mačka, glasuje za bivšo Avstrijo. Ti ljudje pa sedaj vedo, da so za dr. Mačka glasovali baš Šumadijci. Mi smo se borili zato, da bi v tej državi vladala svoboda.« Nato so vaške godbe zaigrale »Hej Slovani« in ljudje so se mirno razšli.

Proračunski zakon

Belgrad, 2. jul. m. Današnja »Pravda« priobčuje: Z zakonom o proračunskih dvanajstinah se ukinja ministrstvo za telesno vzgojo in ustanovi novo poštno ministrstvo. Proračunski zakon vsebuje razne nove koristne uredbe o zgraditvi stalnega proračuna, tako da bo proračun v tehničnem pogledu enoten in ne več razdeljen na dva proračuna kakor do sedaj, ko se je delil na proračun državne uprave in na proračun gospodarskih podjetij. Tako bo proračun jasnejši in enotnejši.

Važne so reforme v davčnem pogledu. Finančni minister je že preje kot finančni minister stremel, da bi bila obremenitev davkoplačevalcev omejena ter da se vse dajatve postavijo v sorazmerje z davkoplačevalčevimi dohodki. To zmanjševanje davčne preobremenitve se sedaj nadaljuje. Zgradarina se znižuje od 6 na 3 odstotke, da bi se pospešila gradbena podjetnost. Prometni minister se pooblašča, da s kreditom 300 milijonov obnovi vozni park. Prosvetni minister se pooblašča, da zgradi v Belgradu juridično fakulteto, tehnični laboratorij in dve gimnaziji, v Zagrebu poslopje za filozofsko fakulteto. Za ministrstvo za socialno politiko je določena gradnja invalidskega doma na Zlatiboru in Sokobanji.

V pričakovanju vladne izjave

Belgrad, 2. julija. m. Dopoldne in popoldne se je v predsedništvu vlade vršila seja odbora za sestavo vladne deklaracije. Komitet ministrov je na popoldanski seji končal sestavo deklaracije in jo bo jutri predložil na seji ministrskega sveta.

V vseh političnih krogih s posebnim zanimanjem pričakujejo vladne deklaracije, ki bo vsebovala gotove temeljne črte vladne zunanje, notranje in gospodarske politike. V političnih krogih so mnenja, da se bo z vladno deklaracijo prinesla v politično življenje nova živahnost. To zlasti naglašajo v opozicionalnih krogih, ki so še vsi na stališču pričakovanja in pridržka.

Seja skupščine

Belgrad, 2. julija. m. Skupščinski predsednik Stevan Čirić je sklical plenum skupščine za četrtek, 4. julija ob 10 dopoldne. Na dnevnem redu je otvoritev zasedanja z ukazom kraljevih namestnikov. Po otvoritvi seje bo predsednik vlade prečital vladno deklaracijo.

Seja senata v četrtek

Belgrad, 2. julija. AA. Seja senata je sklicana za četrtek 4. julija t. l. z dnevnim redom: Otvoritev sej senata s čitanjem ukaza kr. namestništva.

•

Današnji »Obzor« v dolgem uvodnem članku pozdravlja prizadevanja gg. Nikole Uzunoviča, Srskiča, Marinkoviča in Demetroviča, da se ustanovi stara Jugoslovanska nacionalna stranka. Prizadevanja, da pride do nekega strankarskega bloka, niso bila zdrava, ker bi to omogočilo, da nastopijo nove politične formacije. »Obzor« smatra, da je koalicija radikalov, SLS in muslimanov politična nujnost in ne veruje v možnost nove konzervativne klerikalne stranke, ker si je težko zamisliti edinico katoliškega-pravoslavnega-muslimanskega bloka.

Dne 4. julija ob 10 bo seja skupščine, istega dne ob 11 pa se bo sestal senat. V vseh ministrstvih se dela na dopolnilih in dodatkih finančnega zakona. Pravosodni minister dr. Ljudevit Auer je izjavil, da je gotov ukaz za premestitve sodnikov za vso državo. Podpredsednik narodne skupščine g. Voja Lazić je na vprašanje, kako se bo držala skupina zemljoradnikov napram Stojadinovičevi vladi, izjavil, da na to ne more dati odgovora, dokler se ne zberejo poslanci. Po njegovih mislih je treba, da 303 narodni poslanci branijo svojo čast. Kakor je bilo razvidno iz govora g. Vilderja, so oni podlegli, a 67 opozicionalnih poslancev je odneslo zmago.

Osebne vesti

Belgrad, 2. julija. m. Z dekretom zunanjega ministra je napredoval za pisarja (pristava) 8. pol. skup. v zun. min. dr. Jože Logar, dosedanji uradniški pripravnik v tem ministrstvu. — Z ukazom dne 3. junija je napredoval v 4/I. dr. Jos. Strgar, vet. inspektor pri dravski banski upravi. — Z odlokom pomočnika promet. ministra z dne 4. maja so upokojeni s pravico na pokojnino vlakovodja Kavčič Anton pri ljubljanski direkciji, Kuplen Emerik, prometnik v Kranju, in Pevec Anton, prometnik, vsi trije v 8/III. skupini.

Belgrajske vesti

Belgrad, 2. julija. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so z ukazom kr. namestnikov, na predlog predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra upokojeni:

Peter Pešić, izredni poslanik in pooblaščeni minister prve skupine na razpoloženju;

dr. Leonid Pitamic, izredni poslanik in pooblaščeni minister druge skupine prve stopnje na razpoloženju;

dr. Lujo Bakotić, izredni poslanik in pooblaščeni minister druge skupine prve stopnje na razpoloženju.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljiva in hitro pojemajoča oblačnost. Po krajših nevihtah zopet jasneje in zvišanje temperature.

Nad Prago vlada Kristus

Sijajen potek češkoslovaškega državnega katoliškega shoda

Praga, 29. junija.

Napis »Christus regnat« čitajo že ves teden stotisoči Pražanov in prav toliko romarjev, ki so zadnji teden prispeli v Prago iz vseh delov republike. Vseh dvesto tisoč udeležnikov se čudi 18 m visokemu križu na Vaclavskem trgu z gornjim napisom »Kristus kraljuje«. Romarji so prihajali že ves teden v Prago, v sredo in četrtek pa je bila na železnici prava gneča vlakov, ki so vozili z malimi zamudami. Pripravljalni odbor je imel nemalo dela: neprestano so se valile množice z Wilsonovega in Masarykovega kolodvora kot mogočna lava, ki hoče vso Prago osvojiti za Kristusa. Danes je že nesporno, da pomeni kongres v zgodovini češkega katoličizma nepremakljiv mejnik, ki pomeni preokret k boljšemu. Verujoče je potrdil v veri, mlačne je napravil goreče in sovražnikom je — kot je soditi po gibanju in po časopisnih poročilih — vzbudil zavist, da se je prav katolikom posrečilo, da morejo v Pragi tako enotno izpovedati in manifestirati svojo vero. Že zborovanja v petek in v soboto dopoldne, ki so se vršila za posamezne stanove in škofije, so se vršila v vzornem redu. Prav tako tudi romanje k grobu sv. Janeza Nepomuka. Zanimivo je, da so vse narodnosti imele svoj lasten program v okviru celotne prireditve; tako Slovaki, Poljaki, Nemci in Madjari. Ves kongres je za svoje geslo izbral misel: »Kristus, naš Voditelj iz nesreče in bede.« V soboto so imeli češki katoliki zborovanja za posamezne stanove. Zanimivo je, da je imel otvoritveno besedo trnavski apostolski administrator msgr. dr. Jantansch, Slovak. Tudi sicer so Slovaki zelo upoštevani ter so slovaški akademiki na zborovanju kongregacij za vso republiko imeli glavno besedo. Na zborovanju slovaške katoliške mladine je govoril prelat Hlinka, ki je bil burno pozdravljen, ter je navduševal mladino predvsem za katoliške šole in katoliške učitelje in profesorje. Vpliv je bil apostolski protonotar Andrej Hlinka predmet največjih ovacij v Pragi. Za Slovake so se zanimali vsi cerkveni dostojanstveniki, ki so vsi obiskali njihova stanovska zborovanja, na katerih je govoril celo upravitelj Slovaške Jožef Orszagh. Poleg slovaške je veliko pozornost vzbudila tudi ukrajinska (rusinska) skupina. Njihovi glasbeni in gledališki večeri, pestri koncerti balalajk, narodnih pesmi, plesov itd. so bili zelo obiskani.

Otvoritev in zaključek kongresa je bilo zopet skupno za vse narodnosti. Ta dva sta tvorila okvir vse prireditve. Slavnostna otvoritev je bila v katedrali sv. Vida na Hradčanih, kamor je prišel kardinal J. Verdier, papežev legat in pariški nadškof, v zgodovinskem »zlatem vozu«. Velikanska cerkev je bila do zadnjega kotička napolnjena že eno uro pred prihodom legata. Vsem je žarel obraz, ko so bogoslovci zapeli v pozdrav »Ecce sacerdos magnus!« Po prečitanju bule, s katero je papež imenoval svojega legata, je legat kardinal Verdier pozdravil prisotni episkopat in vlado ter diplomatski zbor (v njem smo videli jugoslovanskega poslanika dr. Grisogona ter sovjetskega Aleksandrovskega), izražajoč željo, da bi nebesa poslala blagoslov katoliškemu shodu. Bogoslovski zbor je zapel nato »Veni Creator« ter pet antifon: Kristusu Kralju v Rešnjem Telesu, Prošnjo za odrešenje iz stiske in odvrnitev od vsega zla, Prošnja za mir k Mariji Pomočnici kristjanov ter končno Prošnjo k patronu. Tako se je otvoril kongres.

Nato je kardinal obiskal Narodno gledališče ter govoril tudi v radiju. Kjerkoli se je pojavil, povsod so ga pozdravljala odprta srca, povsod je naletel na spontan pozdrav: »Slava, vivat papeški legat!« Povsod je odgovarjal z ljubeznivostjo ter se izrazil: »Nikdar ne bom pozabil tega prisrčnega pozdrava, ki sem ga bil deležen v stostolpni zlati Pragi, in bom verno tolmačil to navdušenje sv. očetu.«

Ne da se v tem dopisu zajeti vseh krasnih misli, ki so bile izgovorjene stotisočem vernikov raznih poklicev, raznih rodov in jezikov, ki jih je združila v ta veliki shod skupna katoliška ideja. Njena moč se je pokazala najbolj v soboto zvečer na trgu sv. Vaclava, kjer je pod razsvetljenim impozantnim križem in ob žareči monštranci vsaka narodnost sklenila obljubo v svojih končnih govorih. Pogled na trg sv. Vaclava, ves veličastno razsvetljen, je bil nekaj edinstvenega. Nekaj takega kot ob proglasitvi za svetnika don Boska v Rimu ali ob 1900 letnem jubileju Kristusove smrti v Budapešti. Videli smo celo za Prago zanimive napise, ki so žareli v žaru svetilk: Živela katoliška Praga! Naj živi Kristus Kralj! Najsvetejše je spremljalo v sprevodu 2000 rudarjev s petjem in litanijami. Po svečanosti je godba zaigrala svetovaclavski koral ter papeževo in državno himno.

Veličasten je bil tudi zaključek shoda na Strahovskem stadionu. Med zvonenjem vseh zvonov je bila pontifikalna sv. maša, kjer so peli koralno sv. mašo in čitali Evangelij v vseh jezikih narodov, ki so prisostvovali kongresu. Po sv. maši je episkopat prečital posebno poslanico, ki so jo nato tiskano razmnožili med občinstvo. V poslanici se škofje obračajo na vse stanove posebej ter pozivajo vernike, naj žive po načelih Evangelija, kot jih oznanjuje katoliška cerkev. Naj bo Jezus Kristus sam voditelj v privatnem in javnem življenju ter naj nas popelje iz sedanje nravne in materialne stiske. Papežev legat je nato podelil papežev blagoslov in vse ljudstvo je zapelo »Te Deum laudamus«. S tem se je zaključil veliki kongres.

Tako so Čehi končali prireditev, ki so jo pripravljali nekoliko mesecev. Prireditelji morejo biti samo zadovoljni z velikanskim uspehom kongresa, ki ni bil samo pregled moči, ampak predvsem velika obljuba za bodočnost. Pokazalo se je, da v husitski državi živi trdni in verni duh slavnih katoliških prednikov sv. Vojteha, sv. Vaclava in sv. Janeza Nepomuka, katerim je bila zemska oblast samo stopnja k nebeški slavi.

Odhod legata

Pariški kardinal nadškof Verdier, ki se je udeležil katoliškega kongresa kot legat sv. očeta, je danes krenil na pot po Češkoslovaški. Kardinal nadškof bo obiskal razna mesta na Moravskem in Slovaškem. Na železniški postaji je legata sv. očeta pozdravil predsednik vlade Malypetr kot odposlanec predsednika republike. Prisotni so bili takisto vsi ostali člani vlade, češkoslovaški škofje, ki se nahajajo v Pragi, generali prestolniške garnizije in mnoge druge ugledne osebnosti. Na peronu je bila razvrščena častna četa z zastavo. Pri odhodu iz Prage se je pariški kardinal nadškof zahvalil češkoslovaškemu episkopatu, vladi in posebno dobremu in dragemu češkoslovaškemu narodu za prav ganljiv in izredno topli sprejem, ki mu ga je priredil. Pri odhodu vlaka je častna četa izkazala visokemu cerkvenemu dostojanstveniku časti, godba pa je najprvo zaigrala papeževo himno, nato pa češkoslovaško himno.

Zveza za katoliško cerkveno glasbo v Jugoslaviji

Ustanovljena ob priliki evh. kongresa

V soboto, dne 29. junija, je bila ob 11 dopoldne v Slomškovem zavodu v Ljubljani konferenca vseh cerkvenih glasbenikov in predstavnikov cerkveno-glasbenih društev v naši državi, ki je imela namen, da se ustanovi edinstvena zveza za katoliško cerkveno glasbo v Jugoslaviji. Sestanek je v imenu predsedništva škofovskih konferenc in Centrale Katoliške akcije sklical v Ljubljani ob priliki II. evharističnega kongresa za Jugoslavijo ustanovitelj in vodja Ciril-Metodovega zbora g. Vjekoslav Višoševič, ki je nastopil s kratkim uvodnim predavanjem o pomenu cerkvene glasbe v zvezi z ustanovitvijo te velike korporacije v katoliških vrstah. Konferenco je pozdravil in blagoslovil vse njeno delo predsednik Jugoslovanskega episkopata, zagrebški nadškof in hrvatski metropolit prevzvišeni dr. Ante Bauer, medtem ko je križevački vladika prevzvišeni g. dr. Njaradi pozval navzoče, da se z vsemi silami vržejo na delo, da se oživotvori ta lepa zamisel. Prisostvovali so tudi delegati vseh škofij. Sprejet je bil sklep, da se skliče ob priliki proslave 1050-letnice smrti sv. Metoda v Zagreb ustanovna skupščina. Za tem so sledile volitve pripravljalnega odbora, pri katerih je bil izvoljen za predsednika g. Višoševič in za tajnika g. Josip Požgaj, ostali odbor pa tvorijo gg. dr. Kimovec, Premrl, Gašperič, Hrastelj, dr. Novosel, Ivšić, Petranović, dr. Ivanišić, Gjivanović, dr. Petlić, dr. Livajušić, Preprek, Kolb, dr. Glibotić, Krisomali in Veren. Banjaluška, mostarska, kotorska, barska in prizrenska škofija bodo naknadno imenovale svoje delegate. Slednjič je padla sledeča resolucija: »Cerkveni glasbeniki in predstavniki cerkveno-glasbenih prosvetnih ustanov iz vse države so imeli v Ljubljani dne 29. junija t. l. sestanek, na katerem so se odločili, da se ustanovi »Zveza za katoliško cerkveno glasbo v Jugoslaviji«. Ta zveza mora kot vrhovno državno zastopstvo za katoliško glasbo v Jugoslaviji zajeti vso glasbo, torej produktivno in neproduktivno, vokalno, instrumentalno, vključivši organistovsko, s ciljem, da dela za zedinjenje onih sil, ki so si stavile za nalogo kultiviranje in pospeševanje cerkvende glasbe v duhu sv. liturgije, po odredbah sv. Cerkve, t. j. v okviru in po načelih katoliške akcije in kot katoliška sila, ki je v katoliški akciji koordinirana.«

Hrvati na kongresu

Pri včerajšnjem poročilu je izostal v članku pod tem naslovom kar cel odstavek, tisti, ki se tiče krške škofije. Tudi iz otokov krške škofije je prišlo mnogo romarjev v Ljubljano na kongres, da bi bili deležni proslave Kristusove v presv. Evharistiji. Sto udeležencev je poslava v Ljubljano ta škofija, relativno največ od vseh škofij, če izvzamemo ljubljansko in mariborsko. Prišel je ves pripravljalni odbor s kanonikom Fr. Volaričem na čelu, potem msgr. Iv. Urakovčič, ravnatelj škofijske pisarne, dalje dr. Ant. Urakovčič iz Raba, župnik Sparačič in kaplan Pičuljan iz Aleksandrova, dekan Fugošič iz Omišlja, župnik Trinajstič iz Vrbnika, Petar Žič iz Krka itd. itd. Nekatere župnije, kakor n. pr. Aleksandrovo, Krk, Omišelj, Vrbnik in Dobrinj so bile prav številno zastopane. Vsi se vračajo polni navdušenja in srečni, da so bili na kongresu v Ljubljani. Za Veliki Šmaren se pripravlja evharistični kongres v Aleksandrovem na otoku Krku. S podvojenim in potrojenim navdušenjem bodo molili in delali, da bo tudi ta mali otoški kongres dostojna proslava presv. Evharistije in ljubezni, ki jo naš blagi Odrešenik iz nje izžarева.

Baltska konferenca

Riga, 2. julija. c. Danes se je tukaj začela konferenca ministrov držav ob Baltiku. Konferenci predseduje letonski zunanji minister. Na tej konferenci se bodo obravnavala vsa baltiška vprašanja in je pričakovati, da se bo na tej konferenci sklenilo, da podpišejo baltske države s sovjetsko Rusijo slično pogodbo, kakor sta jo podpisali Rusija in Češkoslovaška.

Zagreb, 2. julija. b. Snoči se je v zagrebški operi poslovila umetnica Erika Druzovičeva.

Irska postane vendar neodvisna republika

London, 3. jul. SE. »Sunday Chronicle« javlja, da se pogajanja za končni zopetni sporazum med Irsko in Anglijo bližajo svojemu koncu. De Valera hoče menda razpustiti Dail Eireann (parlament) in razpisati nove volitve z velikim vladnim proglasom na irski narod. Novi program vključuje proglasitev republike, ukinitev dosedanje pogodbe z Anglijo in uvedbo nove pogodbe, ki je na tem, da se sedaj zaključi. Nova pogodba bi imela sledeče točke: 1. Irska postane neodvisna, a ne osamljena republika, v okviru britskega imperija. Angleški kralj ostane imenoma vodja vseh britskih narodov, torej tudi Irske. Anglija bi v trgovinskih odnošajih z Irsko dobila čisto posebne ugodnosti. Končno se Irska proglasi kot mednarodna nevtralna država. Zadnja želja, da se Irski priključi tudi odcepljena grofija Ulster, še ni izpolnjena, toda obstojajo tehtni upi, da bo de Valera tudi to dosegel.

Mirovna konferenca v Južni Ameriki

Buenos Aires, 2. julija. b. Včeraj popoldne so otvorili v vladni palači mirovno konferenco Bolivije in Paragvaja. — Otvoritveni govor je imel predsednik argentinske republike general Justo. Konference so se udeležili: zunanja ministra Paragvaja in Bolivije, zunanji ministri posredniških držav Argentinije, Čila, Peruja, poslaniki Brazilije, Zedinjenih držav, Čila, Peruja in Urugvaja. Konferenci je v imenu Zedinjenih držav Severne Amerike prisostvoval tudi posebni odposlanec amerikega zunanjega ministrstva.

Kardinal se je poslovil od Slovencev

Veličastno slovo v Ljubljani in Mariboru - Tudi na vmesnih postajah so papeževega legata prisrčno pozdravljali

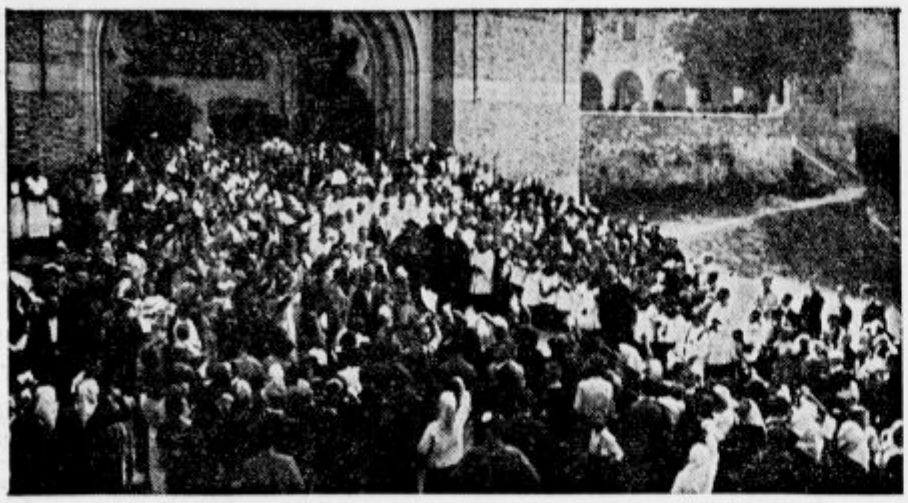

Kardinal-legat na Rakovniku

Zjutraj ob 7 je njegova Eminenca kardinal-legat obiskal salezijanski zavod Rakovnik, kjer ima visoki gost celo vrsto osebnih znancev in celo sošolcev; zato je sam izrazil željo, da zopet preživi nekaj trenutkov v zavodu, kjer se je pogosto mudil kot višji predstojnik nekdanje avstrijske salezijanske province in ki ga redno obiskuje tudi kot najvišji cerkveni dostojanstvenik. G. kardinal se je pripeljal v spremstvu poznanjskega kanonika msgr. Medlewskega in svojega osebnega tajnika, salezijanca dr. Baraniaka. Pred portalom Marijinega svetišča ga je navdušeno pozdravil številen salezijanski kler, dolga vrsta mladine in velika množica ljudstva iz okolice Rakovnika in Mladinskega doma na Kodeljevem. Njegovo Eminenco je sprejel inspektor jugoslovanske in češko-slovaške salezijanske province, g. dr. Franc Walland; nato pa je kardinal-legat vstopil v praznično okrašeno in razsvetljeno svetišče, kjer je opravil tiho sv. mašo za sal. sotrudstvo. Cerkev je bila napolnjena do zadnjega kotička in je kar odmevala od krasnega, pa ubranega ljudskega petja. Po sv. maši je g. kardinal za trenutek pomolil pred oltarjem sv. Janeza Boska; nato pa je sredi salezijanske družine, katere člana se še vedno smatra, preživel v najlepšem razpoloženju nekaj nadvse domačih in iskrenih trenutkov. Sprehajal se je dalje časa v gosti gruči svojih salezijanskih sobratov, se pomešal med občinstvo, ki se je zgrinjalo v njegovo bližino in mu poljubljalo prstan, dal se je fotografirati sredi med ljudstvom in posebej med narodnimi nošami, ter se na vse strani prijazno pogovarjal v slovenščini. Mimogrede omenjamo, da je g. kardinal svoječasno že prav dobro obvladal naš jezik; takoj po svojem imenovanju za legata pa se je znova lotil težke slovenske slovnice, za katero je sam poprosil salezijanskega g. inspektorja. — Proti 9 se je Nj. Eminenca g. kardinal poslovil od salezijancev in prijazno odzdravljaje številni mladini in množici ljudstva zapustil rakovniški zavod.

Ljubljana, 2. julija.

Na enako slovesen način, kakor je Ljubljana v petek sprejela odposlanca papeža kardinala dr. Hlonda, prav tako se je Ljubljana danes od njega poslavljala. Že prejšnje dni je bil papeški legat — in ne samo na slovestnostih, temveč povsod, koder se je sploh pojavil — deležen največjega navdušenja in ovacij. Te ovacije so se danes papeževemu legatu ob slovesu ponovile v podvojeni meri.

Po službi božji na Rakovniku je papeški legat s svojim spremstvom obiskal razstavo cerkvene umetnosti v Uršulinskem samostanu. Razstava je visokega gosta izredno ogrela ter se je o njej izrazil zelo laskavo. Po ogledu razstave je papeški legat odšel v škofijski dvorec, kjer je bilo prirejeno kosilo.

Slovo pred škofijo

Ko je zazvonilo poldne, se je iz knezoškofijske palače razvil v stolnico sprevod cerkvenih dostojanstvenikov. Na čelu je stopal kardinal-legat Hlond ob strani ljubljanskega škofa dr. Rožmana. Poleg dostojnikov iz spremstva kardinala-legata je šlo več jugoslovanskih škofov, v kolikor so še v Ljubljani.

Kardinal Hlond gre v spremstvu škofa dr. Rožmana in drugih škofov pred odhodom v stolnico k molitvi

Pred stolnico je bil zbran stolni kapitelj s proštom g. Ign. Nadrahom na čelu in bogoslovci ljubljanskega semenišča. Na cesti od Jugoslovanske knjigarne do škofije se je zbrala večstoglava množica, ki je visokega gosta živahno pozdravljala.

Ko je kardinalov sprevod stopil v stolnico, je msg. Premrl igral na orgle.

Kardinal-legat je pokleknil pred altar z Najsvetejšim ter se poglobil za nekaj minut v globoko molitev. Nato je z vsem spremstvom zapustil ljubljansko stolnico, ko se je bil v molitvi od nje poslovil.

Zunaj je stala dolga vrsta avtomobilov. Kardinal-legat je v spremstvu ljubljanskega škofa dr. Rožmana zasedel prvi avtomobil. Tedaj so zadoneli od vseh strani mogočni klici: »Živio!«. Male deklice so prinesle k avtomobilu polno lepih svežih nageljnov in ž njimi obsule kardinala-legata, ki je bil vidno razveseljen po toliki pozornosti in ljubezni. Dvignil je svojo desnico in z njo blagoslovil občinstvo, nato pa pomahal v zadnje slovo in zaklical: »Z Bogom!« Med velikimi ovacijami so se avtomobili odpeljali...

Ovacije po mestu

Po vseh ulicah od stolnice do kolodvora je legata pričakoval strnjen špalir vernikov, ki so navdušeno pozdravljali papeževega zastopnika in škofe. Legata so na poti na kolodvor spremljali naslednji škofje in cerkveni dostojanstveniki, ki so bili navzočni tudi pri slovesu na kolodvoru: nadškof dr. Bauer, nadškof dr. Jeglič, škofje dr. Rožman, Mišič, dr. Mileta, dr. Bonefačič, dr. Srebrnič, dr. Gnidovec, Pušič, dr. Tomažič, dr. Carevič ter drugi cerkveni prelatje.

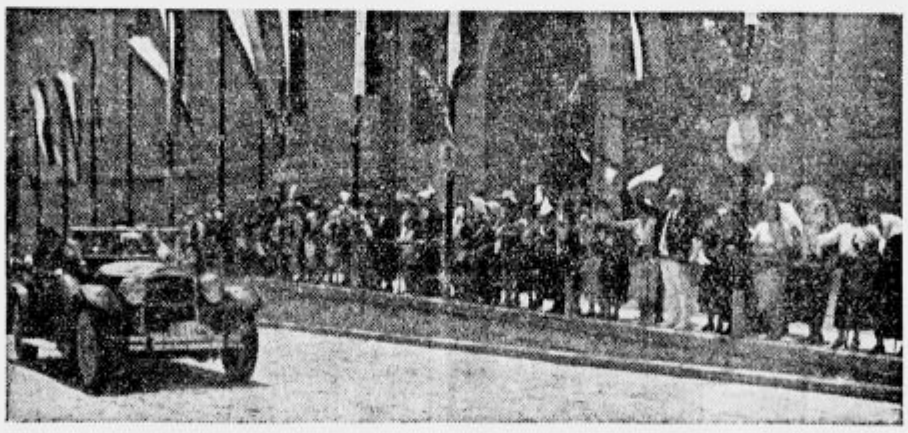

Papežev legat se pelje mimo frančiškanske cerkve na kolodvor

Kardinalov »Z Bogom!« pred stolnico

Na kolodvoru

Peron ljubljanskega glavnega kolodvora je bil primerno opremljen za slovo papeževega legata. Pripravljen je bil posebni vlak s salonskimi vozmi. Na peronu so se zbrali najvišji ljubljanski dostojanstveniki, tako zastopnik Nj. Vel. kralja dviz. general Nedeljković, ban dr. Puc, mestni župan dr. Ravnihar, železniški direktor Cugmus in drugi. Navzočni so bili vsi načelniki banske uprave in posamezni šefi odsekov, dalje podžupan prof. Jarc, vsi načelniki samostojnih uradov in direkcij, med temi tudi policijski upravnik Kerševan, šef vojaške delegacije pri železniški direkciji polkovnik Pogačnik, predsednik odbora za evharistični kongres dr. Žitko z vsemi odborniki, načelnik v ministrstvu pravosodja dr. Čičič in načelnik v ministrstvu zunanjih zadev dr. Miloš Gavrilović. Dalje so bili prisotni izmed klera prelat dr. Slavič, msgr. univ. prof. Ujčič, zastopniki redov itd.

Pred kolodvorom se je zbrala velika množica vernikov, ki je napolnila prostrano Masarykovo cesto. Na peron pa so bile dopuščene poleg zastopnikov samo narodne noše, katerih se je nabralo lepo število in ki so tvorile pisan špalir ob preprogi, po kateri je stopal papežev legat.

Prihod kardinala

Ko je kardinal Hlond s škofi in svojim spremstvom prišel skozi mogočen špalir pred kolodvorom na peron, so zaorili navdušeni klici: »Živel kardinal Hlond, živel zastopnik sv. Očeta!« Ponovili so se prizori s pozdravi z ruticami, na preprogo, po kateri je stopal, pa je padal dež cvetja. Vojaška godba je pod vodstvom kapetana Živanovića zaigrala pozdravno koračnico. Takoj po pozdravu kraljevega zastopnika in bana dr. Puca je kardinal Hlond pregledal častno vojaško četo 40. pešpolka, kjer mu je raportiral kapetan Budimir Cirović. Po pozdravih »Pomozi Bog, junaci« in »Bog ti pomogao!« se je kardinal poslovil od vojakov ter nato šel prijazno pozdravit veliko skupino uršulink, usmiljenk, šolskih sester in drugih redovnic, ki so mu v pozdrav mahljale z ruticami. Nato je kardinal šel pozdravit vse višje uradnike, kakor načelnike in šefe, katerim je vsakomur prijazno stisnil roko. Na kolodvoru je bil zbran tudi močen častniški zbor in kardinal je vsakemu častniku stisnil roko. Ves ta čas pa se je nanj vsipalo cvetje, mali otroci v narodnih nošah, dekleta in žene pa so mu izročile toliko cvetja, da ga ni mogel niti v rokah držati. Mnogo cvetja je prejelo tudi njegovo spremstvo.

Prisrčno je bilo slovo papeževega legata od škofov, s katerimi se je ljubeznivo poslovil in poljubil. Posebno toplo se je poslovil od nadškofa dr. Bauerja, nadškofa dr. Jeglića in škofa Rožmana.

Daljši razgovor je imel legat na peronu z zastopnikom Nj. Vel. kralja generalom Nedeljkovićem, in sicer v francoskem jeziku. General Nedeljković je papeževemu legatu želel srečno pot, zakar se mu je legat prisrčno zahvalil.

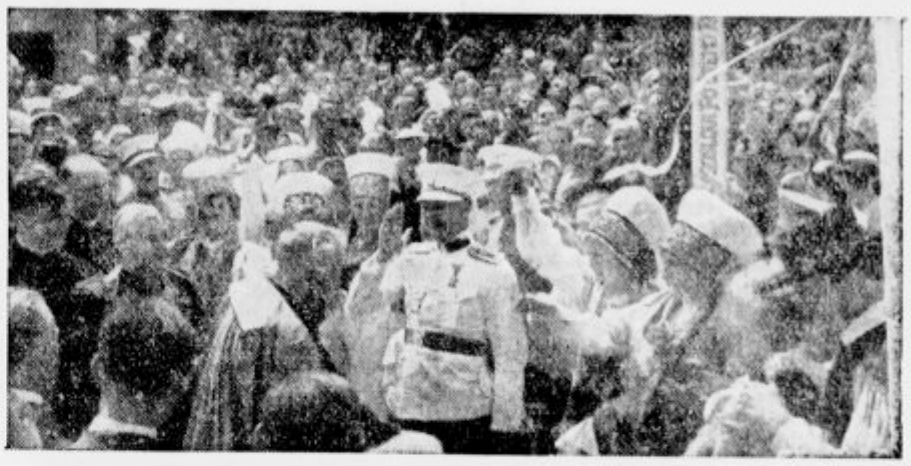

Slovo od množic pred kolodvorom

Na kolodvoru je bilo zastopanih tudi več cerkvenih kongregacij in organizacij, med temi s praporom župnija sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, kjer se je vršil glavni del kongresa. Z društvenim praporom je bilo zastopano Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov.

Kardinal Hlond v spremstvu generala Nedeljkovića in drugih dostojanstvenikov pozdravlja vojake

Ginljiv je bil prizorček, ko je dve in pol letna Benediktinca Graškova, hčerka lastnika realitetne pisarne iz Gledališke ulice, oblečena v narodno nošo, izročila šopek slovenskih nageljnov kardinalu. Kardinal dr. Hlond je otročičku napravil s prstom križ na čelo. Med prisrčnim pozdravljanjem in poslavljanjem se je kardinal komaj iztrgal iz navdušene množice. Za slovo je izrekel besede: »Laudetur Jesus Christus!« in po slovensko »Hvaljen Jezus!« Vsa množica pa je odgovorila: Amen. Končno je kardinal še vzkliknil: »Živela Jugoslavija!« Množica je pričela nato vzklikati: »Živel kardinal, živel zastopnik sv. Očeta!« Končno je pa množica v čast poljskemu narodu, katerega sin je papežev legat pričela vzklikati tudi: »Živela bratska Poljska!«

Zadnje slovo

Ginljivi prizori so se ponovili, ko se je kardinal pojavil na oknu voza ter bil deležen splošnih ovacij. Dekleta so mu metala v okno polno rož, kardinal pa je jemal cvetko za cvetko ter jo v znamenje ljubezni in naklonjenosti metal med množico. Kajpak se je med občinstvom za vsako cvetko, ki je prišla iz rok zastopnika sv. Očeta, razvnela prava mala bitka. Marsikatero dekle pa tudi mož sta danes popoldne vsa srečna odnesla cvetko spravit v svoj album. Šele, iz rok zastopnika sv. Očeta je prišla.

Posebni vlak je kardinala odpeljal ob 12.33. Pri odhodu vlaka je godba zaigrala papeško himno, množica pa je neprestano vzklikala legatu in legat se je še dolgo poslavljal od množice, dokler ga ni ločilo obzorje.

S papeževim legatom se je do Maribora odpeljal tudi ban dr. Puc z nekaterimi uradniki, dalje škof dr. Tomažič. Do Gradca pa bosta šla s kardinalom zastopnik Društva prijateljev poljskega naroda dr. Stele in železniški uradnik Rasberger. Ta dva sta bila tudi, ki sta pri sprejemu šla papeževemu legatu naproti do Gradca. Z vlakom papeževega legata se je odpeljal do Maribora posebni poročevalec »Slovenca«.

•

Papežev legat kardinal dr. Hlond je v znamenje osebne zahvale izročil danes škofu dr. G. Rožmanu velik svoj portret s posvetilom. Ravnatelju škofijske pisarne g. Jagodicu, ki je na svojih ramah nosil tudi precejšen del organizacije evharističnega kongresa, pa je kardinal poklonil velik svoj portret v pastelu, umetniško delo odličnega poljskega umetnika.

Na državni meji

Maribor, 2. julija.

Na progi med Mariborom in Celjem je legat sprejel v svojem vozu časnikarje in jim dal naslednjo izjavo s prošnjo, da jo priobčijo v listih:

Zahvala vernikom

»Katoličani Jugoslavije! Preden zapustim vašo kraljevino, čutim potrebo ne samo vam srčno čestitati k izrednemu uspehu kongresa, temveč se vam tudi prisrčno zahvaliti za sprejem, ki ste mi ga pripravili. Evharistični Kralj naj blagoslovi vas in vaše družine! Legat-kardinal Hlond.«

Iz Maribora je kardinal Hlond poslal še sledeče brzojavke:

Predsedniku vlade

Ministrskemu predsedniku Stojadinoviču, Belgrad. — Ko zapuščam ozemlje kraljevine Jugoslavije po veličastnih manifestacijah kongresa, se Vam ginjeno zahvaljujem za vso pozornost, ki sem je bil deležen. — Kardinal-legat Hlond.

Knezoškofu dr. Rožmanu

Prevzvišenemu knezoškofu dr. Rožmanu, Ljubljana. — Ko zapuščam jugoslovansko državo, Vam, Ekscelenca, in pripravljalnemu odboru še enkrat čestitam na popolnem uspehu kongresa in se zahvaljujem za vso pozornost, ki ste mi jo vse dni v tako veliki meri izkazovali, ter prisrčno želim uspeha pri apostolskem delovanju. Kardinal-legat Hlond.

Na mariborski postaji

Danes popoldne se je poslovil legat od jugoslovanske zemlje. Slovo je bilo v Mariboru, v katerem je kardinal-legat prvič stopil na našo zemljo ter doživel nadvse slovesen sprejem, še slovesnejše od sprejema. Bilo je iskrenejše in manj službeno, a mnogo bolj domače in tem bolj od srca. Nismo se danes poslovili samo od svojega oficielnega odposlanca cerkvenega vladarja, temveč od dragega gosta, ki smo ga za časa njegovega bivanja med nami vsi vzljubili. Vprav pri slovesu so prišle do izraza vse velike simpatije, ki si jih je pridobil kardinal-legat na poti skozi slovensko zemljo. Še enkrat so Slovenci pokazali odposlancu sv. Očeta, kako so vdani veri, Cerkvi in njenim poglavarjem. Pokazali so svojo veliko hvaležnost za veliko počastitev, s katero jih je odlikoval sv. Oče.

Mariborska postaja je bila danes vsa v zelenju, cvetju in zastavah, ko je sprejemala visokega gosta. V mestu je vladalo praznično razpoloženje. Takoj popoldne so se jele množice vsipati proti kolodvoru. Ob 15 je bil prostoren peron na postaji nabito poln Mariborčanov, med katerimi so bili v prednjih vrstah predstavniki oblasti in zastopniki društev. Prikorakala je z godbo na čelu častna četa, sestavljena iz gojencev šole rezervnih častnikov.

Točno ob napovedani uri, ob 15.31 je privozil posebni vlak na postajo. Že od mostu sem se je odražala na oknu salonskega voza škrlatno-rdeča pojava kardinala-legata, obdanega od številnega spremstva. Ko je vlak privozil na postajo, je zadonela papeška himna, nad nepregledno množico pa so zavihrali beli robci. Kardinal Hlond je izstopil, pozdravljen od stolnega prošto mil. g. Vrabra, mestnega poveljnika generala Hadžiča, mestnega župana dr. Lipolda. Za kardinalom je izstopil lavantinski vladika dr. Tomažič, nato ban dravske banovine dr. Dinko Puc, odposlanca vodstva kongresa prelat dr. Matija Slavič in dr. S. Žitko ter legatovo spremstvo, ki se mu je pridružil še prelat dr. Ujčič.

Oblasti se poslavljajo

Kardinal-legat je obšel nato častno četo ter strumne vojake pozdravil s »Pomozi Bog, junaci!« »Bog ti pomogo!« mu je zaorilo iz junaških grl v pozdrav. Vidno razveseljen radi iskrenega sprejema se je legat podal v čakalnico, ki je bila okusno okrašena. Servirana je bila mala zakuska, pri kateri je pozdravil v imenu vlade kardinala Hlonda ban dr. Dinko Puc ter ga prosil, **naj ohrani v lepem spominu verno to slovensko ljudstvo ter sporoči sv. Očetu, kaj je videl in slišal v slovesnih kongresnih dneh.** Kardinal se je v francoščini zahvalil vladi za lep sprejem, ki ga je bil deležen na jugoslovanskih tleh.

Slovo knezoškofa dr. Tomažiča

Za tem je spregovoril lavantinski nadpastir dr. Tomažič v slovenščini in latinščini ter izrekel kardinalu Hlondu **prisrčne besede za slovo. Izrazil je željo, da bi naše ljudstvo ostalo zvesto, da bi se sporazumelo in ljubilo.**

Kardinal se mu je zahvalil v poljskem jeziku. **Njegove besede so bile prošnja globoke ljubezni do vernega jugoslovanskega naroda. Želi samo še priložnosti, da bi prišel zopet k nam.**

Proti Dunaju

Prehitro so minuli kratki trenutki, ki so bili odmerjeni za bivanje visokega gosta pri odhodu iz Jugoslavije. Ob pol 5 je sledilo slovo, ki je bilo še bolj prisrčno od sprejema pred štirimi dnevi. Kardinal Hlond se je podal s svojim spremstvom v salonski voz, ki je bil priključen dunajskemu brzemu vlaku. Do Dunaja spremlja kardinala odposlanec železniške direkcije g. Rasberger. Med tem časom je slovensko pevsko društvo »Maribor« pod vodstvom kapelnika Janeza Ev. Gašperiča zapelo kitico krasnih **slovenskih narodnih pesmi, ki so legata in njegovo spremstvo vidno vzradostile.** Vojaška godba je tudi zaigrala nekaj narodnih jugoslovanskih komadov. Da, **prekratek je bil čas, ko je bival med nami visoki gost kardinal Hlond.**

Ko se je pričel pomikati brzi vlak, se je znova zganila vsa ta verna množica in navdušeno pozdravila dragega gosta, **ki je zapuščal slovensko zemljo.**

Popoldansko zborovanje izseljencev

Naša kri v tujini kliče...

Ljubljana, 2. julija.

Včeraj popoldne ob 5 je izseljenski kongres v dvorani banske palače nadaljeval svoje delo. Predsednik Rafaelove družbe p. Kazimir Zakrajšek je uvodoma pozdravil vse tiste, ki so se udeležili tudi popoldanskega kongresa, nato pa takoj prešel k naslednji najkočljivejši točki dnevnega reda:

Konzularna služba in naši izseljenci

Prečital je najprej več dopisov, ki jih je družba sv. Rafaela prejela od raznih izseljenskih društev iz Nemčije, Holandije, Francije, Argentine, Kanade in od drugod. V teh dopisih se priseljenci bridko pritožujejo, da naši vladni zastopniki v tujini marsikje nimajo nobenega smisla in razumevanja za naše delavsko izseljenstvo. Nekatera izmed teh pisem so zelo zanimiva. Naj dobesedno ponatisnemo eno samo takšno pismo, ki ga je je poslalo izseljensko društvo »Tabor« v Buenos Airesu. Glasi se:

»Izseljensko društvo »Tabor« v Buenos Airesu, najmočnejša naša izseljenska organizacija v Argentini, iskreno pozdravlja zastopnike rojakov-izseljencev, zbrane na prvem vseslovenskem kongresu, ter izreka vse priznanje društvu sv. Rafaela, ki je kongres sklicalo.

»Tabor« obžaluje, da zaradi prilik in prevelike razdalje ne more biti zastopan po svojem odposlancu na tako pomembnem zborovanju, pa izraža s tem upanje, da bo kongres v veliki meri pripomogel, da se okrepijo vezi med domovino in izseljstvom — kar je pač glavni namen kongresa — ter si dovoljuje ob tej priliki izraziti naslednje predloge oziroma želje:

1. Če hočemo, da se izseljenci ohranijo narodu, je nujno potrebno, da ohranimo v njih ljubezen in spoštovanje do domovine, da jim damo naše šole in pošiljamo mednje dobre duhovnike.

a) Najprej se odtuji narodu oni izseljenec, v katerem se omajajo ljubezen do lastne narodne države, njegovo spoštovanje do nje ter njegovo zaupanje vanjo. Zato naj bi kongres obsodil brezvestno delo onih, ki skušajo v izseljencih zbujati mržnjo napram naši narodni državi Jugoslaviji. Opozarjamo tudi, da je prenašanje domačih sporov v izseljenstvo škodljivo; vsak, ki se s tem ukvarja, seje sovraštvo med izseljence, na razvoj notranjih prilik v domovini pa s tem ne more vplivati.

b) Izseljenskega naraščaja ne moremo ohraniti narodu, če ne vplivamo na njegovo vzgojo. Šola je v tem pogledu najboljše sredstvo. Zato naj bi kongres opozoril pristojne oblasti na nujno potrebo, **da se v vseh naših večjih izseljenskih naselbinah ustanove narodne šole.** Ker tega ni mogoče takoj izvesti, naj bi domovinske oblasti nemudoma podprle one organizacije v izseljenstvu, ki že skrbe za vzgojo naše mladine za vzdrževanjem šol in tečajev za poučevanje materinskega jezika.

c) Dober duhovnik je močna vez med izseljenci in domovino. Pri izbiranju duhovnikov, ki naj v izseljenstvu vrše svoje vzvišeno poslanstvo, naj bi domače cerkvene oblasti vedno upoštevale, iz kakšnih krajev so izseljenci, med katerimi naj duhovnik deluje. To je včasih odločilne važnosti za uspeh svečenikovega dela. Za Južno Ameriko, kjer so slovenski izseljenci po svoji ogromni večini iz Primorja, naj bi se izbirali takšni duhovniki, ki so že delovali med našim primorskim ljudstvom.

2. Ni dovolj zgolj to, da se izseljenci ohranijo narodu; treba je tudi preprečiti, da bi se narod odtujil svojim izseljenim sinovom. **Javnost v domovini se je doslej vse premalo zavedala važnosti našega izseljenskega vprašanja.** Organizacije, ki jim je bila zaupana skrb za izseljence in one, ki so si to skrb same nadele, naj bi skušale vplivati na domači tisk, da bi v bodoče kazal več razumevanja in zanimanja za izseljenstvo. To je nujno potrebno, če hočemo, da se utrdi med domovino in izseljenstvom ono tesno sodelovanje, od katerega moremo pričakovati obojestranske koristi na narodnem, prosvetnem in gospodarskem polju.

V svrho čim lažjega sporazumevanja med našimi državnimi zastopniki v tujini ter s slovenskimi izseljenci želimo, naj bi kongres sporočil pristojnim oblastem naslednjo željo: **Na vsakem našem konzularnem zastopstvu, v čigar področju živi znatno število slovenskih izseljencev, naj bi bil kot uradnik zaposlen tudi en Slovenec.**

3. Kongres slovenskih izseljencev ne sme pozabiti na one naše brate, ki bridko občutijo vso grenkobo suženstva. Zato pričakujemo, da bo kongres izrekel svojo solidarnost z jugoslovansko narodno manjšino v Italiji ter izrazil obenem svojo globoko bolest zaradi preganjanj, ki jih ta del našega naroda trpi v narodnem, verskem in gospodarskem pogledu.

Predsednik: **Anton Prezelj.**

Z željo, naj bi bili po konzulatih v službi tudi uradniki, ki razumejo slovensko, izzvenijo vsa pisma. To svojo željo izseljenci utemeljujejo s tem, da večina izmed njih ne zna srbohrvaščine ne v govoru ne v pisavi. V slovenščini pisane prošnje pa jim konzulati vračajo s pripombo, naj bodo pisane v srbohrvaščini. Poglavje zase je dopis društva slovenskih izseljencev iz Habinghorsta v Nemčiji, ki protestira proti razdiralnemu delu g. P. Bolhe med slovenskimi izseljenci, včlanjenimi v katoliških izseljenskih društvih. Svojo pritožbo utemeljuje s številnimi dokazi.

Razprava o tej točki dnevnega reda je bila precej burna. Nazadnje pa je bilo soglasno sklenjeno, da bo kongres vse te tožbe predložil merodajnemu ministrstvu v pretres.

Resolucija glede konzularne službe v tujini je bila nato sprejeta. V njej je prošnja na našo vlado,

1. naj pošilja v kraje, kjer živi pretežno slovenski življ, če le mogoče slovenske konzule in komisarje, ali pa vsaj uradnike;

2. naj našim vladnim zastopnikom v tujini naroči, naj bodo v čim ožjih stikih s posameznimi naselbinami, naj obiskujejo prireditve naših izseljencev, naj se zanimajo tudi za njihov gmotni položaj, naj bodo nepristranski do njih in do naših društev sploh, kar se po nekaterih krajih v Franciji dozdaj ni dogajalo;

3. naj konzuli in komisarji izseljenskih organizacij, ki že dolgo let vrše svoje ogromne kulturne, socialne in gospodarske naloge, ne motijo v njihovem poslovanju, marveč naj jim s prijateljskimi odnošaji pomagajo pri tem delu;

4. naj naroči vladnim zastopnikom v tujini, naj ne denuncirajo več lastnih državljanov tujim oblastem in jim delajo policijske neprilike;

5. naj vladni zastopniki živijo v prijateljskih odnosih z izseljenskimi duhovniki, naj jim ne nasprotujejo in jih ovirajo v njihovem delu, marveč jim složno pomagajo vedno in povsod;

6. naj ministrstvo pošilja na ta tolikanj važna in odgovorna mesta samo može, **ki imajo srce in razumevanje za izseljence.**

Dalje je treba, da se zavzamemo za ona katoliška društva, ki jih skušajo nekateri razbiti in namesto njih ustanoviti nove organizacije. Vsi ti rovarji sejejo samo mržnjo in zmedo med naše izseljence. Izseljenci se z največjim zaupanjem oklepajo svojih duhovnih pastirjev, katerih nesebično delo poznajo.

Delavske konvencije

Daljši referat o tej točki dnevnega reda je imel g. Rozman, tajnik Jugoslovanske strokovne zveze.

Pomanjkanje delavske konvencije posebno bridko čutijo naši delavci v Franciji. Brez vseh pravic so in brez vsake zaščite.

V predmetno debato so posegli razni gospodje. Sprejeta je bila resolucija, v kateri opozarjajo vlado na bedo naših izseljencev v Franciji in jo prosijo, naj zastavi vse svoji sile, da Francija odobri delavsko pogodbo, ki je bila z njo sklenjena leta 1933 in jo je narodna skupščina že ratificirala, Francija pa še do danes ne. Če je Francija sklenila delavske konvencije z vsemi drugimi državami, je nerazumljivo, zakaj je noče sprejeti tudi z našo sicer tako prijateljsko ji državo.

Koledar Mohorjeve družbe - izseljenski adresar

Svetovna zveza vseh slovenskih izseljencev, za obrambo skupnih interesov in pravic, je postala nujna potreba. Sklenjeno je bilo, na družba sv. Rafaela s pomočjo naših vladnih zastopnikov to organizacijo čimprej ustanovi.

Današnji izseljenski kongres je pokazal, da je naša izseljenska služba še dokaj pomanjkljiva. Ogromno dela in nalog se še odpira pred nami. Naše izseljenstvo je naša deseta banovina. Če skrbimo za devet banovin v domovini, kolikanj bolj bi morali skrbeti za deseto, ki je tako daleč od nas!

Svetovna zveza bi es spočetka najlažje izvedla s pomočjo naše družbe sv. Mohorja. Izseljenski kongres apelira na vse izseljence, naj po svojih naselbinah razvijejo krepko agitacijo, da pridobijo za družbo vse izseljence. Koledar že zdaj prinaša imena in naselbine naših izseljencev, po izvedbi tega načrta pa bi postal naš prvi izseljenski adresar. Obenem bi pa knjige družbe sv. Mohorja pomagale ohraniti izseljencem slovenski duh in utrditi narodno zavest.

Pri dopoldanskem zborovanju je bil kot zastopnik družbe sv. Mohorja navzočen g. dr. **Pogačnik,** pri popoldanskem zborovanju pa je **predsednik** p. Kazimir Zakrajšek sam obrazložil potrebo za realizacijo tega načrta.

Izseljenski arhiv

Pri točki o izseljenskem arhivu, v katerem naj bi zbrali vse ogromno gradivo o razvoju posameznih naselbin, o življenju, bojih in trpljenju naših izseljencev v tujini, se je pokazala velika pogreška, da že prej nihče ni mislil na to. Družba sv. Rafaela je že pred 6 leti ustanovila tak izseljenski arhiv in poskusila vse, da bi zainteresirala zanj izseljence in jih pripravila do tega, da bi ji pošiljali vse potrebne podatke. Naprosila je tudi že naš narodni muzej pomoči in posredovanja. Uspehi pa so bili — žal malenkostni.

Na predlog g. dr. **Bohinjca** je bila sklenjena resolucija, v kateri prosijo našo vlado, naj naroči vladnim zastopnikom po raznih naselbinah, da pričnо oni zbirati ta materijal in ga pošiljati družbi sv .Rafaela, ali pa naj skrb za to prepustijo banski upravi.

Počitniški izleti izseljenskih otrok v domovino

Dalje je bil sprožen še predlog, naj bi naša država dajala na razpolago izseljenskim društvom v tujini primerne filme, s katerimi bi se učili ljubiti in spoštovati lepoto slovenske domovine. Na koncu se je g. Jankovič, izseljenski učitelj, z vso vnemo in ljubeznijo zavzel za to, da bi naša država omogočila otrokom naših izseljencev počitniške izlete v domovino, da se naučijo materinščine in jim vcepiti ljubezen do rodne zemlje v srce. Če pa že otrokom teh počitniških izletov ne bi mogli omogočiti, naj bi jih omogočili vsaj učencem višjih razredov. Spomini, ki bi jih mladina odnesla nazaj v tujino, bi ostali neizbrisni.

Kako grenak je včasih kruh, ki ga domovina reže svojim najboljšim sinovom, dokazuje slučaj že omenjenega učitelja g. J. Jankoviča. Iz golega navdušenja in idealizma je odromal med naše izseljence v daljno tujino, **pa si še danes ni mogel izposlovati vsaj tiste plače, kot jo je imel kot upravitelj šole doma.** Da more vršiti svoje ogromno in nesebično kulturno delo med izseljenci v Franciji, **si je moral poiskati postranski zaslužek v nekem tamkajšnjem rudniku.** To kot zaključek in v ilustracijo, kako brezbrižno gledamo, da nam propada naša kri v tujini in kako skopo plačujemo vse žrtve in trud onim, ki nam skušajo to kri ohraniti, dokler se nam povsem ne odtuji!

Slovensko izseljensko vprašanje je bolj pereče kot kdaj poprej in kliče z današnjega kongresa po skupnem delu in nastopu nas vseh!

Ljubljanske vesti

⊙ **Odhod ministra dr. Korošca.** Predsinoči je s simplon-orient ekspresom odpotoval iz Ljubljane minister za notranje zadeve g. dr. Anton Korošec. Na kolodvoru so se od njega poslovili predstavniki tukajšnjih oblasti.

⊙ **Visok obisk v našem uredništvu.** Včeraj dopoldne je posetil uredništvo »Slovenca« prevzv. gospod škof iz Hvara **Miho Pušić** v spremstvu svojega generalnega vikarja in ostal dalje časa v ljubeznivem razgovoru z glavnim urednikom. Hvarski biskup slovi po svoji izobrazbi in posebnem zanimanju za moderna socialna vprašanja. Iniciativno in požrtvovalno je njegovo delo na polju Katoliške akcije. Sedaj po kongresu ostane nekaj tednov na Gorenjskem, kjer mu v svežini gorenjskih gozdov želimo krepčilnega odmora.

Danes ter vsako sredo in soboto zvečer

KONCERT

vojaške godbe na vrtu

Grand hotela „UNION“

⊙ **Tihi sodelavci.** Ne da bi zahtevali zase kakšno priznanje ali pohvalo, so za sijajen uspeh evharističnega kongresa mnogo pripomogli tudi razni tihi sodelavci. Poleg samarijanov in skavtov, ki smo jih že omenjali, moramo omenjati tudi poklicne in prostovoljne gasilce. Prvi so bili vse te dni stalno v službi in skoraj ves čas na nogah, dasi k sreči ni bilo skoraj nikoli treba njihove pomoči. Pač pa so gasilci z uslužbenci mestne vrtnarije in elektrarne pred kongresom mnogo delali za okrasitev raznih javnih poslopij, pri čemer jim je mnogo pripomogla magirus lestev. Prostovoljni gasilci pa so pri raznih slovesnostih na Sadinu vzorno skrbeli za red, zlasti za dostojen špalir papeževemu legatu. Vsa čast tudi našim stražnikom, od katerih skoraj nobeden ni odšel na dopust. Njihovo vedenje je bilo skrajno obzirno in njihovim trdnim živcem gre tudi mnogo zahvale, da se v času najbolj gostega prometa ni pripetila v Ljubljani nobena večja prometna nesreča ter da je šlo po cestah, posebno ob času procesije vse v redu. Policijski agentje pa so budno pazili na razne žeparje in druge kriminalne tipe ter jih mnogo polovili, o čemer smo že poročali. Veliko in naporno delo so izvršili v teh dneh tudi uslužbenci cestne železnice. Tramvajski vozovi s priklopnimi, to je odprtimi, bivšimi opatijskimi vozmi, so bili redno polni, vendar pa ni bilo s strani občinstva čuti niti najmanjše pritožbe, za kar gre hvala sprevodnikom in voznikom. Velik trud in delo železničarjev, ki so pripeljali in odpeljali nešteto tisočev, pa je bilo tako očitno, da niti ni treba še v javnosti povdarjati njihovih zaslug. Vsem gre res popolno priznanje in hvaležnost vseh tisočev, ki so zborovali v Ljubljani.

⊙ **Svečanosti na Stadionu se je kot zastopnik mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani udeležil tudi gosp. direktor Jug.**

⊙ **Razstava sodobne cerkvene umetnosti bo na splošno željo odprta še v sredo in četrtek.** Doslej jo je obiskalo najmanj 20.000 ljudi, **med njimi sam kardinal-legat Hlond, nuncij Pellegrinetti ter skoro vsi jugoslovanski škofje. Sodba vseh je ta, da je ta razstava vredna vsega občudovanja zaradi svoje lepote in visoke umetnosti, ki se v nji razodeva. — Vstopnine ni nobene, le prostovoljno lahko kdo kaj da za namene te lepe razstave.**

⊙ **Proč z neokusnostmi!** Pod tem naslovom je izšla v našem listu z dne 30. pr. m. notica, naknadno smo pa dobili informacijo, da je bila Schichtova reklama na tramvajskem vozu dogovorjena in dovoljena od odbora za prireditev evharističnega kongresa.

⊙ **Trgovinski obrati v poletnem času in ob praznikih v Ljubljani.** Združenje trgovcev v Ljubljani objavlja, **da je glavna skupščina, katera se je vršila dne 22. julija t. l., sklenila, da se uvede za mesec junij, julij in avgust poletni čas in se bodo vsled tega sklepa, pričenši s 3. julijem tl. odpirale trgovine ob 3. uri popoldne, zapirale pa ob istem času, kakor doslej, ker se naredba o odpiranju in zapiranju ne sme kršiti v tem smislu, da bi se obrati smeli zapirati eno uro kasneje. Ravnotako je skupščina sklenila, da se bodo v bodoče vsi trgovski obrati ves dan zapirali ob vseh zapovedanih in nezapovedanih cerkvenih praznikih izvzemši v onih dneh, ko pade praznik na soboto** ali ponedeljek, katere dni bodo obratovalnice odprte do 12. ure opoldne. Ta sklep skupščine je odobrila Kr. banska uprava z odlokom z dne 28. junija tl. št. VIII-No. 2371-41. Uprava združenja pozivlja članstvo, da se v bodoče ravna po gornjih navodilih in sklepih skupščine.

⊙ **Lastniki konj in volov** se opozarjajo, da bo v tem mesecu vojaški popis in pregled vse one živine, ki doslej v vojaške svrhe še ni bila pregledana. Vsi lastniki, ki imajo tako še nepregledano živino, se pozivajo, da to svojo živino najkasneje **do 10. t. m.** prijavijo v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7/I., soba 8. Tamkaj je treba prijaviti tudi vsako spremembo v lastništvu živine in ostalih prenosnih sredstvih, kakor n. pr.: nakup, prodajo, pogin, poškodbo itd. Vsaka netočnost v tem pogledu je po voj. predpisih strogo kaznjiva.

⊙ **Nizko stanje Ljubljanice.** Tako nizkega vodnega stanja Ljubljanice že kmalu ni bilo. Na Barju se že pozna suša, čeprav so travniki in njive še nekoliko namočeni. Regulačna dela v Ljubljanici pomalem napredujejo. V splošnem ljubljanski vrtnarji zelo občutijo vročino. Na mnogih krajih se je pojavil največji škodljivec poljskim pridelkom in nasadom, namreč mramor, ki gloda in uničuje krompir, fižol, razno bilje, zelenjavo in druge rastline. Letos je mramor silno razmnožen. Lahko rečemo, da je letos mramorovo leto, ko so nekateri računali s kebrovim.

Danes ter vsako sredo in soboto zvečer

koncert vojaške godbe

na vrtu Grand hotela „UNION“

⊙ **Avtobusni izlet v Dolomite od 27. do 30. julija.** Odhod iz Ljubljane ob 5 preko Trbiža v Cortino d'Ampezzo (prenočišče). Drugi dan čez Falzarego prelaz, Pordoi pas v Merano (prenočišče). Tretji dan preko Bozna, Trienta, Bardolino ob Gardskem jezeru — Verona — Padova v Benetke (prenočišče). Četrti dan preko Trsta v Ljubljano. Cena izleta 1385 Din za osebo. Vsak izletnik mora imeti veljaven potni list. Prijave pri »Putniku« v Ljubljani do 18. julija.

⊙ **Avtobusni izlet na Klek** od 20. do 22. julija. Cena izleta 785 Din. Prijave pri »Putniku« do 15. julija.

⊙ **Žrtev zločina.** Na ljubljanskem polju, nekako med Brinjem in Ježico, so včeraj otroci, ki so se igrali na polju, našli nezavestnega starejšega moža, ki je močno krvavel iz glave. Otroci so o najdbi obvestili starejše, ti pa ljubljansko reševalno postajo. Reševalni avto je prepeljal moža v bolnišnico. Tam so ugotovili, da ima mož prebito črepinjo in sicer najbrž od udarca s kakšnim topim orodjem. Ugotovili so tudi identiteto ranjenca. Gre za 46-letnega Leopolda Škrjanca, brezposelnega delavca, brez stalnega bivališča. Škrjanca je najbrž ponoči kdo napadel ter ga pobil. Škrjančevo stanje je skoraj brezupno. Zločin preiskujejo oblasti.

Naročajte „Slovenca!“

Cerkev Kristusa Kralja v Hrastniku

V nedeljo bodo slovesno blagoslovili stavbišče za novo cerkev

V nedeljo ,dne 7 julija, ki je obenem tudi nedelja slovanskih apostolov sv. bratov Cirila in Metoda, bo v Hrastniku slovesna blagoslovitev stavbišča za novo cerkev Kristusa Kralja, katero bodo nato začeli graditi. Ob pol 10 bo slovesna pontifikalna sv. maša, po sv. maši pa blagoslovitev stavbišča. Pontifikalno sv. mašo in blagoslovitev bo izvršil zastopnik prevzv. g. škofa lavantinskega stolni prošt iz Maribora gosp. kanonik dr. Maksimilijan Vraber. Med sv. mašo bo pel cerkveni pevski zbor s spremljevanjem orkestra.

Tako se bo začela uresničevati želja hrastniške doline, da dobi med svojimi tesnimi delavskimi stanovanji in tovarnami tudi božji hram. Saj je v resnici žalostno, da morajo naši slovenski delavci imeti oltar božji in tabernakelj za Najsvetejše v najeti gledališki dvorani. Zato bo pa nedelja, dne 7. julija za naše krščansko delavstvo dan veselja, ko bodo videli vsi dobri ljudje naše doline, da se kljub mnogim težavam pričenja z zgradbo. Na to našo slovesnost pa vabimo vse dobre delavce in njihove prijatelje iz bližnjih in daljnih krajev. Saj bo nova cerkev v tem letu najlepše viden spomenik evharističnemu Kristusu Kralju.

Minister dr. Korošec v Radovljici

Radovljica, 1. julija.

Danes opoldne se je Radovljica ogrnila v praznično razpoloženje. S svojim obiskom je počastil naše mesto voditelj slovenskega naroda g. notranji minister dr. Korošec. Bliskovito se je razširila po vsem svetu vest o njegovem prihodu. Meščani so hitro okrasili svoje hiše z državnimi zastavami in se polnoštevilno zbrali, zlasti njegovi prijatelji, ki so ga izredno prisrčno pozdravili ter mu s tem znova dokazali, da so vsi brez izjeme z njim danes ,kakor so bili včeraj in da bodo njegovi ostali tudi v bodoče.

Pozdravne besede je spregovoril industrijalec g. Resman Vinko, ki mu je izrekel v imenu vseh iskreno dobrodošlico in mu pri njegovem težkem in odgovornem delu želel uspehe v prospeh slovenskega ljudstva in jugoslovanske države.

G .notranji minister se je zahvalil vsem svojim prijateljem za prisrčen sprejem in povdaril, da so bili Radovljičani vedno zvesti njegovemu delu, za kar se jim lepo zahvali. Voditelj dr. Korošec je nato ostal dolgo v razgovoru s svojimi prijatelji.

Med časom prihoda in odhoda g. not. ministra dr. Korošca pa se je na prostoru pred hišo g. Janca pod košato lipo zbrala večja množica ljudi, ki je navdušeno pozdravljala svojega voditelja in v pravem pomenu besede prisilila, da se je ustavil avtomobil, v katerem se je vozil g. notranji minister dr. Korošec. Tu je vpričo zbrane množice naslovil na g. notranjega ministra lepe in zbrane besede tuk. domačin g. dr. Homann, ki je povdaril, da ga Radovljičani ne pozdravljajo baš zato, ker je notranji minister, marveč zato, ker je naš narodni voditelj in ker je vedno ostal naš slovenski in domač, ki je vedno in tudi še danes posvetil vse svoje sile in moči v blagor celotne jugoslovanske države. Izrazil je v imenu vseh željo, naj pride še večkrat med nas.

G. dr. Korošec je izstopil od množice pozdravljen ter se za besede g. dr. Homanna in sprejem ponovno zahvalil, povdarjajoč, da njegov prihod v Radovljico pomeni zahvalo za zvestobo vseh njegovih prijateljev. Ob svojem odhodu je prejel lep šopek gorenjskih nageljčkov, ki mu jih je izročila mala Jelica Vogelnik.

Krajem v Sloveniji grozi suša

Tako suhega in vročega leta že ni bilo nad 70 in celo 100. Letos sploh je bilo prav malo dežja v vseh mesecih. Junij zaznamuje letos samo 26.8 mm dežja, dočim so druga leta divjale nevihte in nalivi, ki so povzročali na Barju velike povodnji. Lani je v Ljubljani padlo junija kar 297.7 mm dežja, kar presega mesečni junijski povprečnik 151 mm. Od l. 1925. so bila samo tri leta v juniju revna na dežju in sicer 1932 (82.1 mm), 1930 (54.9 mm) in 1928 52.3). Pred desetimi leti 1925. je padlo junija v Ljubljani 247.3 mm dežja. Bila je takrat večja povodenj na Barju, tudi naslednje leto 1926. je bilo junija deževno z 204.1 mm dežja. Lani je bila na Barju velika povodenj, letos nosprotno tudi barjanskim kulturam grozi suša. Suho vreme je bilo ugodno za seno, drugače pa se že občutijo posledice vročine na drugih pridelkih, ki jim primanjkuje moča.

V Sloveniji je znašala zadnje dni od junija najvišja temperatura od 30—40 C. Najhujša vročina, zato tudi suša, vlada v Suhi Krajini in Beli Krajini, pa tudi drugi kraji so močno prizadeti. Po nekaterih gorenjskih krajih vlada hladnejše vreme.

Najvišja temperatura je bila v Sloveniji dosežena v petek 28. junija, nakar je po noči sledil pohleven dež, ki je ozračje ohladil. V petek so nekateri kraji zaznamovali:

Ljubljana 38, Kamnik 35, Kranj 39.4, Mojstrana 36, Bohinj 30.2, Laško 38.2, Solčava 34, Krško 35.3, Markovci v Slovenski Krajini 38.4, Rakitna pri Borovnici 33.2 in Radovlica ob hrvatski meji v Beli Krajini celo 40.5 C.

Sv. Medard je letos uresničil svoj suhi in topli režim, kajti ta režim traja najmanj 40 dni od 8. junija do 18. julija. Po nekaterih krajih na Krasu primanjkuje že vode.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Koledar

Sreda, 3. julija: Leon II., papež; Bernardin R.

Osebne vesti

— Diplomiran je bil na ljubljanski univerzi za inženirja kemije Modic Roman iz Ljubljane. Čestitamo!

*

— Vsem gg. pevovodjem, pevkam in pevcem, ki so se s tako vnemo pripravili za naš koncert in s tako neizmerno vnemo in ljubeznijo odpeli vsa naporna dela, prav iskreni: Bog plačaj! — Prof. M. Bajuk, pevovodja P. Z.

— Duhovniki-turisti! Aljažev klub se vljudno obrača na gg. duhovnike-turiste, zlasti na gg. katehete, ki so v počitnicah prosti, da bi prevzeli kako nedeljo sv. mašo na sledečih postojankah: na Kredarici ob 8, v Vratih ob 10, na Kofcah ob 10, na Krvavcu ob 6, v Kamniški Bistrici ob 10, na Planini pod Stolom ob 9. Tudi Prevzvišeni g. Gregorij dr. Rožman, škof ljubljanski, toplo priporoča to službo. Gg., ki se odločijo, naj se zglasijo v pisarni Imovine Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 7, kjer so na razpolago pole. Pravico imajo do brezplačnega prenočišča in dobijo tudi intencije na Kredarici 60 Din, v ostalih kapelah po 40 Din. Prosimo pa, da se čimprej priglase.

— Kongres meščansko-šolskega učiteljstva. Letošnji kongres meščansko-šolskega učiteljstva bo v Ljubljani 5. in 6. julija. Ob priliki kongresa bo odprta razstava deških in dekliških ročnih del in risarskih izdelkov slovenskih meščanskih šol. Razstava bo nameščena v poslopju II. dekle meščanske šole v Beethovnovi ulici 7. Dne 5. julija ob 20 bo v dvorani Delavske zbornice akademija meščansko-šolske mladine s telovadnimi, rajalnimi in pevskimi točkami. Na akademiji nastopi tudi priznani in odlični mladinski zbor »Jadranski stražarji« iz Št. Vida. Opozarjamo občinstvo na zanimive prireditve.

— Zelo neljuba in neprijetna pomota! V nedeljskem »Slovencu« smo pod naslovom »Proč z neokusnostmi« po nam jako neljubi pomoti napadli tukajšnje tvrdko »Tivar« radi neokusne reklame z nošenjem tabel in z moščicelji na dolgih lesenih nogah. Ker te neokusne reklame ni imela tvrdka »Tivar« temveč tvrdka »Soko« obleke«, smo tvrdki napravili z našim časopisnim pozivom krivico, kar lojalno priznavamo. Nasprotno smemo ponovno ugotoviti, da je ravno tvrdka »Tivar« umevala veličino evharističnih slavnosti z lepo aranžirano izložbo, kar smo s pohvalo omenili že v »Slovencu« z dne 28. junija 1935. Prosimo tvrdko »Tivar«, da nam neljubo pomoto v naslovu oprosti.

— **Proti zaprtju**, motnjah in prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franz Josef grenčice. Odobr. od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. maja 1935.

— Na bojne poljane v južne Tirole odpelje izletniški avtobus z odprto streho v ponedeljek 15. julija ob 8. uri izpred hotela Union. Marsikdo ima svojega zvestega prijatelja, znanca, sorodnika, čigar zemeljski ostanki počivajo na južno tirolskih bojiščih ali pa ob bregovih zeleno modre Soče. Ker so nam bili dragi v življenju, zato ne smemo pozabiti na nje tudi po njihovi smrti. Ta namen ima naš izlet, kateri se bo vršil po sledečem načrtu: Pot vodi iz Ljubljane preko Trbiža, Pontebe v središče Dolomitov v Cortino d'Ampezzo, tukaj izletniki prenočijo. Naslednji dan se odpeljejo preko krasnih gorskih prelazov Falzarego, Pordoi mimo Col de Lana, Kararskega jezera v Bozen in Trient, nato pa v Asiago. Tukaj izletniki prenočijo. Tretji dan pa napravijo izlete v okolico Asiaga zlasti tamkaj kjer so se mudili naši fantje in možje od 17. pešpolka in od 7. lovskega bataljona. Četrti dan se odpeljejo v Bassano, Trevisso, Cervignano, obiščejo goro sv. Mihaela si ogledajo pokopališče Redipulje, nakar odidejo v Gorico, kjer prenoče. Peti dan pa obiščejo Pevmo, Oslavje in Podgoro, popoldan se vračajo preko Vipave v Ljubljano. Celokupni stroški t. j.: hrana, stanovanje, vožnja in vizum znaša 1400 Din. Priglasiti se je treba do dne 10. julija, Miklošičeva cesta 7, kamor je treba prinesti tudi vse potne liste. Bojevniki vljudno vabljeni!

— Na Višarje poromamo letos enajstič, in sicer, kakor vsako leto, prvo nedeljo v avgustu. Odhod iz Ljubljane 3. avgusta zjutraj ob 7.30, prihod popoldne na Višarje, zvečer rimska procesija z lučkami, nato spovedovanje. V nedeljo od štirih naprej sv. maše s skupnim sv. obhajilom. Odhod z Višarij ob 11, odhod iz Žabnice ob 14. Priglasiti se je treba do 15. julija, kamor je treba poslati poleg rojstnih podatkov še fotografijo v velikosti 5×5 cm. Ker je poleg običajne izkaznice treba plačati tudi železniško izkaznico, znašajo stroški po naši železnici, italijanski dve izkaznici in vizum skupaj 85 Din za osebo.

— »Slovenska matica« opozarja svoje ljubljanske člane, da so njene redne publikacije za leto 1935 (štiri knjige) že izšle ter jih lahko osebno dvignejo do 10. julija vsak delavnik dopoldne in popoldne v društveni pisarni na Kongresnem trgu 7. Po 10. juliju bomo knjige dostavili članom na dom proti dostavnini 2 Din. — Uprava Slov. matice.

— Samouki knjigovos, ali kako se naučim knjige sam vezati. Knjižica ima 24 strani in stane 8 Din, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Pomanjkanje gotovine je zadelo že marsikako obrt in tudi privatniku ni bilo prizanešeno. Za vezavo svojih knjig in če je teh precej, zmeče ljubitelj knjig marsikak dinar. Kdor hoče priti poceni do vezanih knjig, se bo naučil knjige vezati sam. To vam pove in pojasni knjižica, potrebno je, da jo dobro preštudirate, predvsem pa morate parkrat opazovati izučenega knjigoveza pri njegovem delu, da vam bodo nasveti iz knjižice umljivejši. V knjižici najdete tudi nekaj slik, ki ponazorujejo razne priprave — orodje, ki so samouku neobhodno potrebne. Opisane so najprej knjigoveške potrebščine, brez katerih si ne moremo misliti tega obrta, dalje kako pripraviš knjigo za šivanje, kako jo sešiješ in kako zvežeš (oplatiš), kako broširaš, vežeš v polplatno, celo platno ali usnje. To delo je samo na sebi jako zanimivo; veselje in zadovoljstvo pa bo še večje, ko boš imel knjigo, katero si sam zvezal, pred seboj.

— Ob kongresu se je moglo zgoditi, da je kdo našel kak molitvenik ali podobno knjigo v latinskem jeziku. Kdor najde kaj takega, naj knjige ne zadržuje, temveč takoj pošlje potom pristojnega župnega urada lastniku.

— Najden fotoaparat se dobi pri Josipu Berkotu, Bled, Zagorice 20.

— Dražba. V Kamniku pride na dražbo v četrtek, 4. julija ob 8 hiša Sutna 49. Hiša je enonadstropna z drvarnico v dobrem stanju in s korporacijsko pravico. Uradna cenitev 85.000 Din.

— Vsaka dama ima ugodno priliko kupiti do 15. julija slamnik z 20% popusta. Salon Anita, Ljubljana, Krekov trg 10.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, jeter, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Mariborske vesti

☐ † **Veletrgovec Vilko Berdajs.** Iznenada se je raznesla včeraj dopoldne po mestu vest, da je umrl znani mariborski trgovec gosp. Vilko Berdajs. Komaj pred 10 dnevi so mu pokopali njegovo blago soprogo gospo Berto. Te izgube ni mogel preboleti; še sam je sledil svoji verni življenjski družici v večnost. Pokojnik izvira iz stare slovenske mariborske družine. Njegov oče je bil med ustanovitelji posojilnice v Narodnem domu. Vilko Berdajs je bil že v predvojnem Mariboru ugleden trgovec, ki je veliko delal in žrtvoval za napredek slovenskega življa v ogroženem mestu. Bil je med ustanovitelji slovenskega trgovskega društva, deloval je v vodstvu vseh slovenskih društev ter doprinašal velike osebne žrtve za narodno stvar. Znan dobrotnik je bil slovenskim dijakom, vedno pa je imel tudi odprto roko in srce za reveže. Od leta 1925 do 1934 je bil podpredsednik trgovskega gremija, v katerem je njegova tehtna in izkušena beseda vsikdar mnogo zalegla. Bil je plemenit, globoko veren značaj, ki je imel povsod samo prijatelje in nobenega nasprotnika. Pogreb blagega pokojnika bo jutri v četrtek ob 17 na mestnem pokopališču na Pobrežju. Svetila mu večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje.

☐ **Slovesno mrtvaško sv. opravilo** za pokojnega stolnega župnika, kanonika Franca Moravca bo v stolnici v soboto 6. julija ob 8.

☐ **Prvi državni pravdnik** dr. M. Zorjan je nastopil redni dopust ter ga na državnem pravdništvu nadomešča drž. pravdnik Sever P.

☐ **Sestanek mariborskega upokojenega učiteljstva** odpade ta mesec radi zadružnega dne Nabavljalne zadruge.

☐ **Težave avstrijskih potnikov.** Dne 1. julija je stopila v veljavo nova avstrijska odredba o omejitvi potovanj avstrijskih državljanov v Jugoslavijo. Že prvi dan je prišlo na meji v Špilju do neprijetnih dogodkov. Mnogo potnikov so avstrijski obmejni organi zavrnili ter so se morali vrniti kljub našemu vizumu domov.

☐ **Slovesni zaključek »Hermesove« šole.** Ob navzočnosti profesorskega zbora ter predstavnikov trg. gremija in Slov. trg. društva se je zaključil letošnji trgovski tečaj »Hermesove« šole, ki jo vzdržuje Slov. trgovsko društvo. Najboljši učenci so prejeli po razdelitvi spričeval lepa darila, ki so jih darovali trgovci Pinter, Rosina, Mejovšek, Majer, Paš, Janko Prsac, Franjo Golec, Strašnik in ravnatelj Stergar. Z odliko so končali zavod Heribert Maček, Mar. Starčičeva, Zorka Poterč, Zorko Erik, Slava Engelman, Milka Rak, Karel Repolusk in Hermina Vošnik; s prav dobrim uspehom je absolviralo šolo 15 učencev, z dobrim pa 7.

☐ **Plavalne tekme in »Večernik«.** Mariborski »Večernik«, ki vsak dan vestno beleži rezultate rokoborb profesionalcev kot velik sportni dogodek za Maribor, se je moral obregniti na plavalne tekme, ki so se vršile v nedeljo med Maratonom in ZPK na otoku. Ugotavljamo, da se občinstvo prav nič ni hudovalo zaradi tekem, pač pa jim je ves čas z izredno pozornostjo sledilo, tako da je bil manjši bazen, ki je bil kopalcem med tekmo na razpolago, ves čas prazen.

☐ **Kolektivna pogodba za tekstilno delavstvo.** Ker se je začelo skoro v vseh mariborskih tekstilnih tovarnah mezdno gibanje, se bo vršila v kratkem anketa, na kateri se bo skušala dobiti podlaga za izvedbo kolektivne pogodbe v tekstilni industriji.

☐ **Žrtev Pesnice.** Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je utonil pri kopanju 14 letni pastir pri posestniku Kronvoglu Ferdinand Pušnik. Pognal se je v tako zvani Šmidlerjev tolmun v Pesnici, ki je precej globok ter ga ni bilo več nazaj na površje. Našli so njegovo truplo šele naslednjega dne.

☐ **Prepovedano nočno delo.** Tekstilna tovarna Zelenka in drug je dobila prepoved nočnega dela v svojem obratu, ker so se v bližini stanujoči ljudje pritoževali zaradi prehudega ropota. Radi ukinjenega nočnega dela je izgubilo sedaj okrog 40 delavcev zaposlitev.

☐ **Banovinski arhiv na okrajnem načelstvu** bo v času od 2. do 16. julija zaprt. V istem času odpadejo tudi vodstva v mariborskem muzeju.

☐ **Tvornico sukna** snuje tukajšnja tekstilna tovarna Hutter in drug. S tozadevnimi preureditvami se bo začelo v kratkem času. To bo sedaj že druga tovarna sukna v Mariboru.

Koncert Ciril-Metodovega zbora

Po svojem koncertu v frančiškanski cerkvi je hrvaški Ciril-Metodov zbor pod vodstvom svojega dirigenta prof. Komarevskega priredil še en koncert — in to v veliki Unionski dvorani, kjer je izvedel vrsto različnih skladb na staroslovensko cerkveno besedilo. Zastopani so bili ruski, bolgarski in jugoslovanski avtorji: Sičinski, Česnokov, Bortujanski, — Hristov, Dinev, — Mokranjac, Tajčević, Hristić, Širola, Konjović in Milojević. — Vse te skladbe nosijo v sebi slovanske religiozne narodne usedline, pa so obenem plod raznih individualnih tvornih sil, ki so jim dale umetno obliko, po večini naslonjeno na starocerkveni stil z njega tipično harmonsko in linearno podlago. Nekateri zlasti izmed jugoslovanskih avtorjev pa so tej osnovi dodali tudi še mnogo modernejših izraznih sredstev, kar stopnjuje skladbam zunanjo izrazno napetost, ki skuša dvigniti neposredno učinkovitost. — Vse skladbe so bile izbrane z ozirom na resno umetniško gladino.

Bilo je že nakazano, da ima zbor lepo izvajalno sposobnost. Po glasovnem materialu spada med zbore, ki imajo prijetno zvočnost, dasiravno obstoja v tem pogledu še višja stopnja. Poleg tega je zbor ubran v enoto, ki učinkuje zgoščeno — mestoma prav v orgelski barvi. Z ozirom na interpretacijo je v podajanju mogoče ugotoviti pravo razumevanje in stilno skladnost, kar daje možnost pristnega oblikovanja. Tako je živela v izvedbi muzikalna plastika in je bilo v njej tudi dovolj vsebinske poglobljenosti, kar je vse zapustilo ugoden vtis in prepričanje o resni umetniški stopnji zbora.

Koncertna prireditev ni bila ravno številno obiskana, pač pa so ji prisostvovali skoro vsi cerkveni dostojanstveniki, ki so se te dni mudili v naši prestolici ob priliki evharističnega kongresa in ki so bili tudi tu od občinstva prisrčno pozdravljeni. V. U.

Sport

Za in proti telovadbi

Pod »telovadbo« razumemo danes proste in redovne vaje ter vaje na orodju in z orodjem. Med ljudstvom se je ta izraz tako udomačil, da nihče ne misli tedaj, kadar govori o telovadbi, na kako sportno panogo, čeravno je sport tudi samo telovadba. Končno je za stvar pravzaprav vseeno kaj pomeni ta ali oni izraz, oziroma kako ga ljudstvo uporablja; glavno je, da ve, kaj hoče z eno in kaj z drugo besedo označiti.

Toliko kot se je v zadnjih letih pisalo in govorilo za in proti telovadbi, se menda ni o nobeni drugi sportni panogi. Pristaši telovadbe so s svoje strani dokazovali potrebo in korist telovadbe, nasprotniki pa so zopet napenjali vse sile, in dokazovali slabo stran tega načina telesne vzgoje. Nihče ni imel, odnosno nima popolnoma prav, četudi sem za svojo osebo prepričan, da je telovadba velikega pomena za telesno vzgojo vsakega naroda, da je pravilna telovadba podlaga za vse druge sporte in da telovadba najbolj pravilno vzgaja svoje članstvo tudi s stališča amaterstva discipline. Seveda, če vzamemo tako telovadbo, kakor je bila pred vojno in kakršno še dandanes vidimo pri nekaterih organizacijah, potem moramo dati skoraj na celi črti prav onim, ki se borijo proti njej. Predvojna telovadba je bila predvsem preračunjena na zunanji efekt in je pri njej telesno-vzgojna stran igrala docela podrejeno vlogo. Kar se discipline tiče, je sicer imela isto vrednost kot današnja, toda stare in trde, naravnost okorne proste vaje, težka tezna orodna telovadba (torej taka, kjer so prevladovali tezni gibi) so bile za telesno vzgojo naravnost škodljive. O redovnih vajah, ki so ostale iste in ki imajo namen formirati telovadce, vzgajati disciplino, ne govorim. Poudarjam samo, da bi mogle tudi današnjim sportnikom zelo koristiti. Sodobne proste vaje, ki so sestavljene iz smotrenih, naravnih in izdatnih gimnastičnih gibov, ki so ravno zato, ker so naravne, izredno lepe, v vsakem pogledu daleko nadkriljujejo težke in okorne stare proste vaje. Današnja orodna telovadba se zelo loči od prejšnje. Dandanes prevladuje koleb in zelo redki so oni, ki vpletejo v svojo vajo še kak tezen gib. To velja zlasti za drog, ki se s starimi vajami skoro ne da primerjati.

Telovadbo bi lahko uvrstili v isto skupino kakor skoke v vodo, umetno drsanje na ledu in smučarske skoke. Estetična stran igra poleg težkoče tudi to glavno vlogo. Kdor je gledal prvovrstne skakalce v vodo, drsalce v umetnem drsanju na ledu in smučarske skakalce, ta se je moral navdušiti za te sportne panoge. In prav tako se je moral navdušiti vsakdo ob orodnih vajah svetovnih mojstrov, ki jih izvajajo s tako lahkoto in s tako eleganco, da niti dihljaja ne opaziš pri njih. Seveda ob današnjih vajah, ki so bistveno drugačne od predvojnih. Kajti napredek na tem polju telesnih vaj je tako velikanski in se še vedno s tako hitrostjo stopnjuje, da oni, ki sproti ne zasleduje napredka, močno zaostane. Izgleda, da je prišla spet ona doba, ko se telovadbi odpira pot med narode. Za to so dokaz mednarodne tekme raznih mednarodnih zvez, zato so dokaz olimpijske igre. Za Berlin je prijavljenih nad 20 narodov za telovadbo, kar se doslej še ni nikoli zgodilo.

Kaj pa mladina? Mladina naj uporablja orodje predvsem kot zapreke, sicer naj pa izvaja vaje v vesi in naj mnogo skače preko orodja. Naravna orodna telovadba je edino primerna in koristna za mladino in tudi starejši bi se je morali v veliki meri posluževati.

Moderna orodna telovadba, ki obstoji iz gimnastičnih gibov pri prostih vajah, iz kolebnih gibov in skokov pri orodni telovadbi, je dobra, odgovarja telesni kulturi in je najboljša podlaga za vse sportne panoge. Staro in trdo telovadbo, ki jo še dandanes precej vidimo, pa zavračajmo, ker oni, ki se borijo proti njej, imajo prav. I. K—er.

Maratonski tek v Ljubljani

Prihodnjo nedeljo se vrši v Ljubljani maratonski tek, ki je najtežja panoga v lahkoatletskem sportu. Že srednje proge so zelo naporne, kaj šele, če mora človek teči nepretrgoma 42 km in to celo v dobrih dveh in pol urah. Za to klasično progo, ki tvori takorekoč jedro vsakih olimpijskih iger, vlada povsod velikansko zanimanje. In ta tek se bo vršil prihodnjo nedeljo v Ljubljani. Brez dvoma bo to za naše razmere dogodek, ki ga na sportnem polju redkokdaj ali morda doslej še nikoli nismo doživeli. Maratonci se bodo 7. julija borili za prvenstvo države, za najvišji naslov, ki ga more doseči atlet v naši domovini.

Proga znaša točno 42,200 m. Razumljivo, da stavi na posameznike velike zahteve in oni, ki vzdrži na celi progi, je junak, ki po vsej pravici zaslužI to ime. In če bo vladala taka vročina, kakor je sedaj, bo tek še bolj otežkočen.

Naš maratonec, stari in preizkušeni mednarodni boreč, Stane Sporn, je že opetovano tekel to klasično progo. Dosegel je že prav lepe, da odlične uspehe in spada med prve maratonce na Balkanu. Tudi v nedeljo bo on najresnejši konkurent za prvo mesto. Njemu se bo pridružil Starman, ki spada med naše najboljše dolgoprogače. Na lanski balkanski olimpijadi v Zagrebu je s prav lepim uspehom zastopal barve naše domovine. Poleg teh bodo startali še Zagrebčani in sicer Belas, ki ga tudi že dobro poznamo in najbrže še Vidovič od Concordije. Udeležba bo sicer majhna, vendar bo borba zanimiva, kajti vsa skupina se bo najbrže držala blizu skupaj. Največ izgledov ima sicer Sporn, vendar presenečenja niso izključena. Malo indisponiranosti in uspeha ni. Vsekakor pa bo vsakdo napel vse sile, da se prerine na čim sprednejša mesta.

Klub slovenskih kolesarjev Celje priredi v nedeljo, 7. julija izlet z avtobusom v Slovenjgradec, ker se ta dan vršijo dirke za prvenstvo Mariborske podzveze in medklubske dirke SK Mislinje. Prijatelji kolesarskega sporta so vljudno vabljeni k izletu.

Pred 2000 leti proti Severnemu tečaju

Grk Pytheas potuje proti severu in pride v Skandinavijo

Ko bi kdo trdil, da je pred 2000 leti kdo poskusil priti na Severni tečaj, bi bila to norost. Resnica pa je ta, da je l. 330 pr. Kr. Grk, ki se je imenoval Pytheas, nastopil veliko potovanje proti severu in je, po vseh okolnostih sodeč, prišel morda celo do skandinavske obale. Gotovo Pytheas ni iskal Severnega tečaja, saj Grki o Severnem tečaju niso še nič vedeli. Stari narodi so si mislili zemljo kot trdno stoječo ploskev, ki je na obeh robovih obdana od oceana. Če pa Grki niso poznali zemeljskega Severnega tečaja ,so pa vendarle nekaj slutili o nebesnem Severnem tečaju. Saj so trdili, da je na severni strani nebesa nekaka trda točka (okoli severnice). Okoli te trdne osi se premika ves nebesni svod, po mnenju Grkov seveda. Grki so bili prepričani, da je pod tisto točko nekje na zemlji otok, kjer prebiva pravljično ljudstvo, katero so nazivali Hiperborejce — to je ljudi, ki prebivajo zadaj za severnim vetrom. Take predstave so torej Grki imeli o severnih krajih naše zemlje.

Zato si lahko mislimo, da je tedanje zemeljske raziskovalce in pa zvezdoznance silno zanimalo najti ta pravljični otok Hiperborejcev ,zlasti, ker je grška pravljica trdila, da je med Hiperborejci doma grški bog svetlobe Apolon. Pytheas, ki je bil gotovo sam zemljepisec in astronom, je zato sklenil, da to zadevo preišče. Že Homer je vedel nekaj o neki deželi, kjer se srečujeta poleti dan in noč. Sploh je v zgodovinski dobi med starimi narodi sever igral veliko vlogo. Grkom je bil sever domovina Apolona, katerega so častili v svojem glavnem svetišču v Delfih. Grkom luč ni prihajala od vzhoda, ampak od severa. O Apolonu je bilo polno bajk in pravljic. Pytheas je gotovo poznal te pravljice, ki so pripovedovale, da Bog Apolon potuje 6 mesecev proti Delfom in 6 mesecev nazaj v svoj »stari vrt« na sever. Njegov čolnič, ki plove po nebesnem svodu, pa vlečeta s seboj dva pojoča labuda. Kadar se Apolon vrne v svojo severno domovino, se vsakih 19 let za nekaj časa naseli na »svojem otoku«, kjer nekaj časa igra citre in pleše. Na tem otoku prebiva ljudstvo Hiperborejcev. Tako so trdile grške pravljice in bajke. Vsekakor so morale izvirati iz severnih krajev, ker si drugače ne moremo misliti, da bi bili mogli Grki v pravljično obliko zaviti sicer nesluteno resničnost. Da je Pytheas tem pravljicam verjel, dokazuje dejstvo, da je hotel na licu mesta ugotoviti, kaj in kako. Dosegel je svoj cilj. Priplul je na sever in odkril skandinavsko obalo na Norveškem. S seboj je pa prinesel spoznanje, katero je dobil na severu, da se luna vsakih 19 let v skrajnih severnih krajih kaže tudi podnevi in tedaj nekaj časa neprestano kroži po nebu. Čim više proti severu, tem delj časa traja ta prikazen, katero je mogoče opazovati že blizu Dronthaima. Iz tega bi sledilo, da je stari Grk Pytheas pred kakimi 2000 leti res prodrl do današnjega Dronthaima, vendar pa sam te prikazni ni videl, ker ni prišel ob takem času, ampak so mu o tej prikazni pripovedovali domačini, s katerimi je govoril.

Kar Pytheas pripoveduje, dokazuje, da so stari Skandinavci bili bistri opazovalci zvezdâ in nebesa. Vse to svoje dognanje pa je stari Pytheas popisal v svojem spisu »Po Okeanosu«. Žal, da ta spis ni ohranjen, ampak se nanj nanašajo le nekateri stari pisatelji, v kolikor so ti ohranjeni. Pytheas je prinesel s tega potovanja domov v Grčijo veliko senzacijo, da se tam mesec vsakih 19 let za nekaj dni vidi na nebesu noč in dan. Iz tega dejstva so najbrže stari prebivalci severa spletli tudi pravljico, da se Apolon vsakih 19 let naseli na svojem svetlobnem otoku, kjer prebivajo Hiperborejci. Tudi Grkom Apolon ni bil vedno bog solnca, ampak je bil prvotno tudi bog meseca. Grška pravljica je trdila, da Apolon potuje v Delfe in nazaj ter ga vozita dva labuda. Ta dva labuda sta očividno luna in mesec, katera v skrajnih severnih krajih skupaj nastopata. Zato ni čudno, če so Grki prebivavce teh krajev, kjer se bratita luna in solnce, blagrovali in so jih imenovali otroke svetlobe. Vsekakor je to zanimivo dejstvo, ki kaže, kako se je človeški duh že pred mnogimi tisočletji ukvarjal z neznanimi ugankami, skušal doumeti skrivnosti svetovja, katerih pa do dna še do danes ni razvozljal in jih navzlic vsem dognanjem najbrže ne bo do dna razvozljal do konca sveta.
konca sveta.

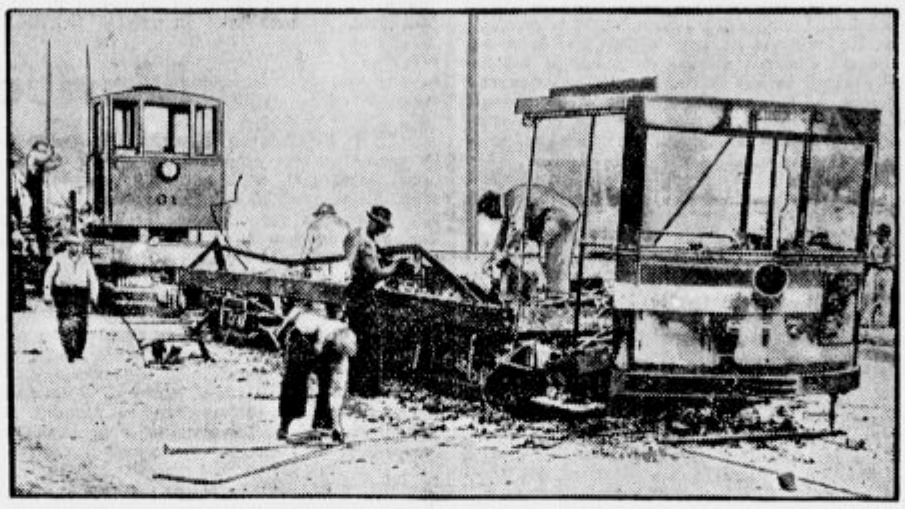

Stavkajoči delavci v Omahi (Združene države) so tramvaj, vozove na cesti polili z bencinom in zažgali.

Kristusov film na Japonskem

Pred nekaj leti so katoliški misijonarji na Japonskem dosegli, da so japonske filmske družbe posnele posebne vrste film iz japonske zgodovine. To je bil film, ki je predstavljal zgodbo japonskih krščanskih mučenikov in je celo med pogani vzbudil splošno zanimanje in priznanje ter je močno učinkoval.

Po vzgledu tega prvega filma so sedaj posneli nov krščanski film. To je Kristusov film, ki se imenuje »Kralj kraljev«. Pobudo za tak krščanski film je dala sama japonska filmska industrija, zavedajoč se, da bi s takim filmom napravila dobro kupčijo, kakor jo je napravila z »japonskimi mučeniki«. Naprošeni so bili frančiškanski misijonarji, naj bi pri snemanju tega filma sodelovali s svojimi nasveti in navodili. Konec majnika so ta film že kazali tisočem gledalcev v vseh večjih japonskih mestih.

Misijonarji so prispevali pred vsem besedilo. Pa tudi godbo in cerkveno petje so aranžirali misijonarji. Film pojde po vsej Japonski.

150 cekinov so izkopali

V Katovicah na Poljskem so delavci te dni kopali kanal na neki cesti. Pri delu je neki delavec s krampom zadel ob trd železen predmet. Začeli so kopati bolj previdno in so kmalu našli globoko v zemlji veliko železno skrinjo, katera pa je bila precej poškodovana. Ko so jo dvignili, se je iztreslo iz nje 15.000 zlatnikov. Delavci so bili vsi iz sebe in bi se bil vsak rad čimbolj okoristil z ugodno priliko. Ker pa so vsi hoteli imeti čimveč cekinov, so se začeli prepirati. Nastal je pretep, ki je končno nanj postala pozorna tudi policija. Tako se je zgodilo, da so delavci izkopali zaklad in se zanj celo stepli, ampak zaklad je končno odnesla policija in s tem končala tudi prepir.

Konec korziškega tolovaja

Pred dobrim tednom so na Francoskem obglavili glasovitega tolovaja Spado, ki je desetletja strahoval javne organe in jih mnogo umoril. Končno se je združenim orožnikom in vojakom posrečilo razbojnika zajeti v neki koči, kjer se je dal mirno prijeti. Sodišče ga je obsodilo na smrt. Zadnje dni svojega življenja je skoro veselo prebil. Še malo pred smrtjo je s svojimi čuvaji igral šah. Potem pa je nekaj ur tako globoko in dobro spal, da so ga morali s silo zbuditi, ko je prišla njegova smrtna ura. Ko so mu povedali, da je sedaj napočil trenotek, ko bo moral za svoje krivice zadostiti človeški družbi, je Spada odgovoril: »Poguma mi nikdar ni manjkalo. Za človeško pravičnost mi je malo mar, ker mi je sam Bog naročil, naj ji kljubujem. Če sem se oblastem sam predal, se je to zgodilo samo zaradi tega, ker mi je Kristus tako ukazal. Kmalu bom prišel v nebesa, kajti božja milost me je zadela.«

Ko so mu ponudili cigarete in pa ruma, da bi bil lahko bolj pogumen, je to vse odklonil, pač pa je prosil za sveto mašo in sveto obhajilo. Ko je bil pobožno pri sveti maši in je lepo prejel zadnjo popotnico, se je dolgo časa pogovarjal z jetniškim duhovnikom, katerega je v slovo poljubil.

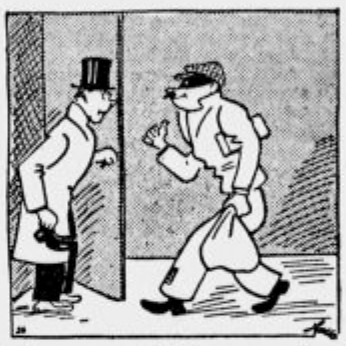

Vlomilec pozno vračajočemu se možu: »Bodite brez skrbi! Vaša žena spi ko polh!«

Poganska procesija okoli katoliške cerkve

Iz kraja Caošoufu na Kitajskem poročajo: V poganski Kitajski je mnogo ljudi, kateri imajo veliko smisla za verske stvari ter neprestano iščejo pravega Boga. Katoliški misijonarji v Caošoufu imajo za to trditev jasne dokaze. Že nekaj let prihaja določenega dne po veliki noči v katoliško misijonišče več poganskih moških in ženskih ,da bi tu počastili »najvišjega duha«. Hrano prinesejo kar s seboj, misijonišče jim preskrbi le prenočišče za majhno odškodnino.

Letos je prišlo kar 500 poganskih mož in žena. Silno spoštljivo so stopili v cerkev in se pred glavnim oltarjem globoko priklonili. Zvečer pa so napravili okrog cerkve procesijo s svečkami. Kajpada pri taki priliki tudi ne sme manjkati kitajske godbe. Ti poganski romarji obiskujejo božjo službo v misijonišču in zvesto poslušajo tudi verske pridige. Razen tega pa misijonišče v ničemer noče vplivati na te čudne pogane, ko iščejo Boga. Pač pa misijonarji z zanimanjem čakajo sadov teh poganskih romanj v katoliško misijonišče.

Knežji krst v srednji Afriki

V srednjeafriški deželi Uzundi se je že več let ljudstvo v velikem številu preobračalo h krščanstvu. Sedaj pa je še kraljev stric Ndnvumve prestopil h krščanstvu. Pred nekaj leti je bil celo regent mesto mladega kralja. Leta 1922 je bil 45 let star. Že tedaj je hotel stopiti v katoliško Cerkev. Toda uzundski škof ga pa ni hotel sprejeti, ker je bila njegova preteklost zelo krvava in umazana. Zato mu je škof naložil, da mora več let čakati, da se izkaže, ali je vreden biti sprejet v katoliško Cerkev. Šele leta 1933 je bil sprejet za katehumena. Ves čas preskušenj pa se je stari grešnik obnašal tako vzorno, da so Evropci, ki so poznali njegovo prejšnje življenje, izražali veliko začudenje, kako se je ta mož na zunaj in znotraj spremenil.

V sredo po veliki noči je bil s svojo ženo krščen. On je dobil ime Ludvik, ona pa Veronika.

Pilot skoro zadavljen

Nevaren dogodek v zraku

Pretekli teden so angleška pomorska letala imela nad luko Portland velike vaje, pri katerih bi se bila skoro zgodila velika nesreča.

Na pomolih portlandske luke se je gnetlo na tisoče gledalcev, ki so napeto opazovali razburljive letalske vaje v zraku. Višek razburjenja je povzročila vaja, ko so z letali streljali na letečo tarčo, katero je veliko letalo na dolgi žici vleklo za seboj. Ko so spremljevalci v posameznih letalih oddali svoje dobro merjene strele na letečo tarčo, je bilo streljanje končano. Letalo, katero je vleklo tarčo za seboj, jo je sedaj potegnilo nase. Komaj se je to zgodilo, je letalo naenkrat začelo omahovati in je v prekucu začelo padati na tla. Gledalcem se pa to ni zdelo čudno, ker kaj takega spada k letalskim vajam. Vsakdo je mislil, da je letalec zopet kaj drznega poskusil, da bi se izkazal. To menje množice je bilo kmalu potrjeno s tem, da se je letalo tik nad vodo zopet zravnalo in je gladko pristalo na vodi.

Toda strokovnjaki so takoj vedeli, da se je na velikem letalu najbrže zgodilo nekaj posebnega. Več častnikov je planilo v motorne čolne in naglo vozilo proti plavajočemu letalu, da bi čimprej zvedeli, kaj je bilo. Veliko letalo je vodil letalski častnik Nelson. Njegov spremljevalec, opazovalec in telegrafist pa je bil Roberts. Ko so pomorski častniki s svojimi čolni prišli do letala, so našli v njem sicer vse živo, toda pilot Nelson je sedel pri svojem krmilu tako bled, da so ga morali dvigniti iz letala, posaditi v čoln in ga izročiti zdravniški oskrbi. Ko so ga spraševali, kako in kaj, ni mogel dati nobenega odgovora. Pač pa je njegov spremljevalec Roberts tole povedal:

»Ko sva po končanih strelskih vajah tarčo potegnila na svoje letalo, sem naenkrat začutil, da nekaj ne gre prav. Sklonjen sem bil nad svojimi instrumenti, vsled česar nisem mogel videti, kaj se dogaja spredaj pri krmilu. Ko se je začelo letalo prekucevati, sem dvignil glavo in v svojo grozo zapazil, da je letalski častnik Nelson omedlel in da njegova glava leži na plošči z instrumenti. Potresel sem ga za rame in pri tem ugotovil, da se je Nelsonova ovratnica zapletla v vrtečo se žično ploščico, katera je ovratnico vedno bolj ovijala in jo pritiskala k sebi ter tako začela Nelsona daviti. Poskusil sem, da bi bil nevarno ovratnico prerezal. To pa ni bilo lahko, kajti letalo, ki je bilo sedaj brez vodnika, je silno omahovalo in se tako prekucevalo, da sem šele čez delj časa mogel prerezati ovratnico. V tem je pa že tudi bil skrajni čas, da bi pilot padajoče letalo ujel. Nelson pa je bil še vedno nezavesten. Močno sem ga z vso silo potresel in ga k sreči toliko spravil k zavesti, da je, čeprav še ves omamljen, vendarle srečno pristal.«

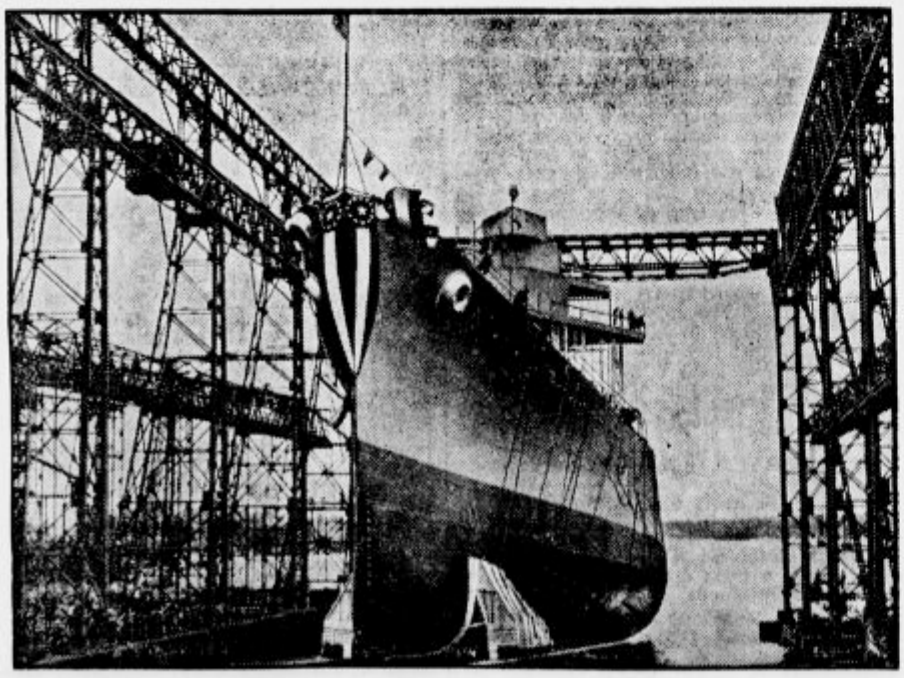

Nova ameriška križarka »Quincy«, ki je bila te dni spuščena v morje, je dolga 200 m, ima 10.000 ton in je oborožena z 20 cm topovi.

Pogled v japonsko posredovalnico za delo, kjer se oglaša za delo na tisoče Japonk za prodajalke v poletni sezoni.

Polletna bilanca Narodne banke

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 30. junija nam daje tole sliko (vse v milj. Din. v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 22. junija):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.252.73 (plus 5.26), zlato v inozemstvu 93.1 (— 4.3), valute 0.06 (0 15), devize 18.8 (— 4.6), skupno podlago 1364.7 (— 3.8), devize izven podlage 187.05 (plus 3.0), kovani denar 269.35 (— 31.9), posojila: menična 1518.3 (plus 7.2), lombardna 267.83 (plus 4.0), skupno posojila 1786.1 (plus 11.1), vrednostni papirji 19.37 (plus 2.5), efekti rez. fonda 126.6 (plus 14.4), efekti ostalih fondov 13.2 (plus 0.6), prejšnji predujmi državi 1691.24 (plus 0.15), nepremičnine itd. 157.27 (— 2.16), razna aktiva 387.4 (plus 10.8).

Pasiva: rezervni fond 131.75 (plus 14.4), ostali fondi 22.9 (plus 0.6), bankovci v obtoku 4473.24 (plus 119.2), drž. terjatve 1.74 (— 2.1), žirovni računi 558.64 (— 46.9), razni računi 639.44 (— 75.93), skupne obvenzosti po vidu 1199.8 (— 124.9), obveznosti z rokom 293.5 (plus 14.25), razna pasiva 301.16 (— 18.86).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 5.673.06 (— 5.7), skupna podlaga s primom 1753.6 (— 4.85), od tega samo zlato v blagajnah 1609.76 (plus 6.76), skupno kritje 30.91 (30.996), od tega samo v zlatu 28.37 (28.22)%.

Pričujoči izkaz je obenem tudi polletna bilanca banke, katero mora banka po zakonu objavljati. Zato navajamo nekaj primerjalnih podatkov, tako da je razviden razvoj poslovanja v preteklem polletju.

V naslednjem navajamo glavne bilančne postavke od srede lanskega leta, ob zaključku lanskega leta in za sredo letošnjega (vse v milj. Din):

	30. 6. 1934	31. 12. 1934	30. 6. 1935
zlato	1781.2	1784.4	1355.8
devize	82.2	120.9	18.8
devize izv. podl.	32.5	104.4	187.1
menič. posojila	1575.3	1528.8	1518.3
lombard. posojila	236.6	235.1	267.8
obtok bankov.	4142.1	4384.0	4473.2
žiro	429.2	581.9	558.6
razni računi	664.1	327.0	639.4
obvez. z rokom	926.8	952.9	293.5

Seveda pripominjamo, da se podatkov brez vsega ne da primerjati med seboj. Upoštevati je treba, da se je izvedlo bilančno čiščenje, po katerem je sedaj podlaga vnesena po dejanski vrednosti. Če upoštevamo podlago po valorizirani vrednosti, dobimo le malo manjšo vsoto kot je znašala ob koncu leta 1934.

Drugo dejstvo, ki je značilno za poslovanje banke v prvi polovici leta 1935, je skoraj enaka višina meničnih posojil kot v začetku leta. Če bi upoštevali razmere pred bilančno očistvijo januarja letos, bi se pokazal celo dvig meničnih posojil, kot se je to zgodilo pri lombardnih posojilih.

Značilno za poslovanje banke je tudi, da se je obtok bankovcev letos znatno povečal in je za skoraj 100 milj. višji kot ob lanskem ultimu, kjer je bil obtok izredno visok. Značilno za razvoj našega gospodarstva je še vedno znatno tezavriranje gotovine in zato so tudi naložbe na žiru znatno narasle. Obveznosti z rokom so se zmanjšale radi odpada inozemskih kreditov in izkazujejo sedaj samo še blagajniške zapiske, katerih obtok je znašal koncem leta 1934 300.2 milj. Din.

Banke in Narodna banka

Na zadnji seji upravnega odbora Narodne banke je bilo podano zanimivo poročilo o razmerju raznih terjatev zasebnih denarnih zavodov do Narodne banke in obratno. Iz tega poročila posnemamo, da so znašali reeskontni krediti Narodne banke denarnim zavodom dne 30. junija 1931 37.63% vsega bančnega portfelja, 31. decembra 1931 49.42% in so dosegli višek 31. dec. 1932 s 56.89%, teku leta 1933 se je ta odstotek znižal na 56.89, v teku leta 1934 pa je neznatno narastel na 56.91% in je znašal 15. aprila 1935 51.9%. Absolutno izraženo so banke dolgovale (v milj. Din):

	v reeskontu	v lombardu
31. junija 1931	471.3	
31. decembra 1931	771.5	
31. decembra 1932	1206.1	314.0
31. decembra 1933	1029.0	291.0
31. decembra 1934	870.0	210.0
15. aprila 1935	802.0	232.0

Večji je delež zasebnih bank na lombardnih kreditih Narodne banke, saj so znašali vsi lombardni krediti banke konec leta 1934 235 milj., 15. aprila 1935 pa 259 milj Din.

Na drugi strani pa so imele zasebne banke (brez Drž. hip. banke) naložene znatne vsote na žiru in v blagajniških napisih Narodne banke.

Te so znašale (v milj. Din):

	žiro	blag. zapisi
31. decembra 1931	204.45	61.7
31. decembra 1932	155.26	216.3
31. decembra 1933	155.56	281.4
31. decembra 1934	191.14	168.7
15. aprila 1935	167.8	251.5

Hranilne vloge regul. hranilnic

Zveza hranilnic v Zagrebu in Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani objavljata podatke o gibanju hranilnih vlog svojih članic v tekočem letu. Podatki zagrebške zveze hranilnic ne vsebujejo podatkov za hranilnice v Benkovcu, Selcah-Braču, Jabuki in Kraljevičevem. Vloge tako na knjižice kot na tekoče račune so znašale (v milj. Din):

	v Sloveniji	izven Slovenije
31. jan. 1935	1.072.2	848.2
28. februarja	1.071.4	863.5
31. marca	1.068.1	868.0
30. aprila	1.078.5	861.2
31. maja	1.070.4	864.7

Velik napredek vlog pri izvenslovenskih hranilnicah je v največji meri pripisovati povečanju vlog zagrebške mestne hranilnice, dočim pri drugih zavodih položaj ni tako dober, zlasti še, ker so tamošnje hranilnice prizadete radi zaščite kmeta. Pri hranilnicah izven Slovenije je znašalo 31. maja 1935 število izdanih knjižic 63.490 z vlogami 608.26 milj. Din, tekočih računov pa je bilo 1.641 z vlogami 256.5 milj. Din. Pri slovenskih hranilnicah pa so se vloge razdelile takole na dan 31. maja (v oklepajih podatki za 31. januar): vloge na knjižice 651.5 (658.54) milj., na tekoči račun 418.96 (413.64) milj. Din.

Gibanje vlog v Sloveniji je prav zanimivo ter nam kaže do marca 1935 naraščanje vlog, kar je bilo v zvezi tudi s splošnimi faktorji, ki so tedaj pospešili gospodarski razvoj, toda aprila in maja so vloge zopet padle, kar si razlagajo poznavalci razmer tako, da so itak meseci april, maj in junij za hranilnice slabi, ker se tedaj največ dviga za potrebe kmečkega ljudstva.

*

Carinski dohodki. V drugi desetini junija so znašali carinski dohodki pri glavnih carinarnicah 20.9 milj. Din, v prvi desetini pa 14.94 milj. Din. Skupno so znašali v maju carinski dohodki 66.2 milj. Din, v aprilu pa 61.3 milj. Din. Od 1. aprila do 20. junija so skupno znašali dohodki 163.4 milj., proračun za to dobo pa 144.5 milj. Din, lani v istem času 151.75 milj., proračun za to dobo pa 144.5 milj. Din.

Konkurz je razglašen o imovini Vozla Jožefa v Trbovljah 1, prvi zbor upnikov 4. julija, oglasiti se je do 20. avgusta, ugotovitveni narok 26. avgusta.

Likvidacija. Vicinalna železnica Noskovci—Slatina—Našice d. d. sklicuje redni občni zbor delničarjev, na katerem bodo sklepali o prodaji proge državi in bo radi tega družba likvidirala.

Italijanska banka pretvarja zlato v devize. V drugi dekadi meseca junija je Italijanska banka prodala za 152 milj. zlata in ga pretvorila v devize. Zato je zlati zaklad banke v dobi od 10. do 2. junija padel od 5.829.3 na 5.677.5 milj. lir, devizni zaklad pa je narastel od 54.75 na 206.87 milj. lir.

Borza

Dne 2. julija 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Amsterdama, Berlina, Curiha, Londona, Newyorka in Pariza, dočim so popustili tečaji Bruslja in Trsta, narastel pa je Trst.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na ljubljanski borzi neizpremenjen na 8.70—8.80, ravnotako tudi v Zagrebu na 8.73—8.83. Grški boni so notirali v Zagrebu 37.50 blago. Angleški funt je v Zagrebu nekoliko narastel na 232.08 do 233.68. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 6.05 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2964.58—2979.18, Berlin 1752.05—1765.93, Bruselj 733.47—738.54, Curih 1424.22—1431.29, London 213.91—215.96, Newyork 4302.88—4339.20, Pariz 287.96—289.40, Praga 181.90—183.—, Trst 359.32—362.40.

Curih. Belgrad 7.—, Pariz 20.22, London 15.055, Newyork 304.5, Bruselj 51.575, Milan 25.275, Madrid 41.90, Amsterdam 208.15, Berlin 123.20, Dunaj 57.70, Stokholm 77.60, Oslo 75.60, Kopenhagen 67.20, Praga 12.78, Varšava 57.825, Atene 2.91, Carigrad 2.47, Bukarešta 3.05, Helsingfort 6.635, Buenos-Aires 0.8025.

Vrednostni papirji

Tendenca je bila nekoliko slabejša in so tudi tečaji deloma popustili. Promet pa je bil znaten.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 81—82, agrarji 45—46, vojna škoda promptna 372—375, begluške obveznice 64—65, 8% Blerovo posojilo 76—76.50, 7% Blerovo posojilo 66.50—67, 7% posojilo Drž. hip. banke 72—73, 7% stal. pos. 80—81.

Celokupni promet brez kompenzacij 932.443 dinarje.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 82.50—83, agrarji 45—47 (45), vojna škoda promptna 373—375 (372, 374), 7. 373 do 374, 8. 372—374 (374), 9. 372—374. Begluške obveznice 64.50—64.75 (64.75), 8% Blerovo posojilo 76—76.50, 7% Blerovo posojilo 66.50 den., 7% stab. pos. 79—82. — Delnice: Priv. agrarna banka 232 den., Osječka sladkorna tovarna 135—160, Trbovlje 102—110.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 82—82.50, agrarji 46.50—47.25 (47), vojna škoda promptna 372.50—373.50 (373, 372), 9. 373—374 (373, 372), 10. 373.50—374, 11. 373.50 do 375 (373), begluške obveznice 65.50—66 (66, 64.50), 7% Blerovo posojilo 67.50 bl., 7% stab. pos. 82.50 bl. — Delnice: Narodna banka 5800 do 6000 (5.850), Priv. agrarna banka 233.50—235 (234).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: potiska 114—118, slav. 112—114, srem. 112—114, gornja ban. 110—114, oves bč. 111—114, bač. in srem. 94—96, slav. 96 do 98. — Rž in ječmen ne notirajo. C— Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor 112 do 114, gornja bč., gornje ban. = srem. in slav. 114—116, bč. in ban. potiska 116—105. — Oves: bč. 95—97, srem. 98—100. — Rž: 100—105. — Ječmen: bč. in srem. novi 63—64 kg 70—72. — Koruza: bč. in srem. 75—78, bč. in srem. za julij 87—80. — Moka: bč. og in ogg 187.50—207.50, št. 2 167.50—187.50, št. 5 147.50—167.50 št. 6 132.50—147.50, št. 7 102.50—112.50, št. 8 85 do 90. — Otrobi 82—84. — Fižol bč. 115—120. — Tendenca neizpr. Promet: 26 vagonov.

Budimpešta. Tendenca: slabša. Promet: zelo omejen. — Koruza: julij 11.31—11.33, zaklj. 11.32—11.34, avg. 11.18—11.24, zaklj. 11.24—11.26, maj 10.65—10.73, zaklj. 10.63—10.65.

Zagrebška vremenska napoved: Precej stalno, jasno. Temperatura bo polagoma naraščala.

Brez posebnega obvestila.

✝

Naš predragi, nepozabni očim, oziroma brat, tast, stari oče, stric, gospod

Vilko Berdajs

veletrgovec

je danes, dne 2. julija 1935 ob 11. uri dopoldne, po daljši, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Svečani pogreb blagopokojnika se bo vršil v četrtek, dne 4. julija ob 17. uri iz kapele mestnega pokopališča v Pobrežju v rodbinsko grobnico.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 5. julija 1935 ob 7. uri v stolni in mestni župni cerkvi.

V Mariboru, dne 2. julija 1935.

V globoki žalosti rodbine:
Alfonz Stergar, Natalija in Vera dr. Bizjak
ter vsi ostali sorodniki.

✝

Umrl je naš dragi tovariš, gospod

Vilko Berdajs

veletrgovec, bivši večletni podpredsednik Združenja trgovcev za mesto Maribor, predsednik kuratorija Sim. Novakove ustanove, zastopnik Zbornice za TOI v šolskem odboru za trgovske nadaljevalne šole v Mariboru itd.

Blagega pokojnika ohranimo za njegovo vestno in požrtvovalno delo v stanovski instituciji v trajnem in častnem spominu!

Maribor, dne 2. julija 1935.

Združenje trgovcev za mesto Maribor

Dolores Vieser

PEVČEK

64

Ljubezenska zgodba mlade duše

»Je on Ivan?« ga vpraša nazaj.

»Sem.«

»Iz te moke ne bo kruha: ne pojde k njemu. In sploh, naj si zapomni: Resnično krščansko katoliški človek se ne sme vtikati v čarovnije. Sicer zapade človeški in božji justiciji!«

Zdravnik izstreli še strahovito resen pogled na prestrašenega fantiča, zmaje tako silno z glavo, da mu kar zavalove svitki vlasulje, in se okrene godrnjaje nekaj pred se, kako sprijena je mladina in kako zlorablja dobrodelnost meščanov. Ivan strmi za njim, dokler ne opazi, da ga dekla s kuhalnico opazuje skozi okno. Tedaj gre počasi proti domu. Težko mu de, da dobri, stari Bóbek, ki napiše na tepežnji dan toliko »zastonjskih receptov za sladki koren; dobi se v lekarni pri »Medvedu«, kaj tako hudega misli o njem. Zdaj pač ne bo smel gledati skozi daljnogled, kakor mu je bil obljubil Friderik Bregar. Pa — zares menda vendar ne bo verjel! Hoče ga le ostrašiti, ker je pač moral maestro kaj blesti o satanu.

Maestro! Tako rad ima gospodično, da je zbolel, da se je hotel zapisati satanu! Rezka bolečina zareže Ivanu v srce — sam ne ve zakaj. Ve samo to, da bi bilo bolje, dosti bolje, da bi maestro gospodične ne imel tako rad, da bi bil zdaj zdrav in bi spet potreboval Ivana za drugo violino! Zdaj pa dolgo časa ne bo nič s to rečjo.

Vso nedeljo se muči z vprašanjem, ali gospodična pač ve, da je Veracini bolan. Ali ne bi bilo nemara bolje, da bi ji sporočil. Proti večeru pa začuti nenadoma čisto jasno, naj zadevo prepusti ljubemu Bogu. Bo že sama brez njega izvedela. Saj ima strežaje. Lahko jih pošlje vprašati. Njega ne potrebuje. Ah ne, njega ne potrebuje. —

In kaj mu končno gospodična mar?

*

Pater rektor je v ponedeljek prav posebno bistro prežal na Ivana. Ta je moral budno napenjati vse čute, če si ni hotel spet nakopati stroge sodbe in kazni. Častno je odbil sleherni naskok. Jurko ga je zrl kar začudeno in stopal ves vesel poleg njega proti domu.

Komaj stopijo fantički na dvorišče Pevskega doma, že plane gospa Lilja razvneta iz kuhinje in vihti nekaj svetlega v roki:

»Ivan, kje je Ivan? Je danes neko dekle prineslo to-le!«

Nenaden, radosten strah prešine dečku vse ude, vendar se brž zbere in stegne roko.

»No, to bo tudi nekaj!« reče hladno.

Seveda — je nekaj. Majčkeno, trdo, rožnato pisemce je, zadaj se sveti zlat pečat, spredaj pa je napisano s pisavo tako nežno in lično kakor vzorec za čipke:

Zelo častnemu monsieur-ju
Ivanu Kamenarju,
njemu samemu v roke.

Vonj po rožah! Od gospodične! Tak vonj veje samo okrog nje.

Globoko sopeč vtakne Ivan pokljajočo stvarco v podlako suknjiča in prikrije rdečico, ko umerjeno odkoraka proti stopnicam. S spoštovanjem se umakneta Hinko in Mirko velmožu, ki vtakne tako čudovito zapečateno pismo, ne da bi zavriskal ali zaukal, da, ne da bi spremenil obraz, čisto brezbrižno v žep! Redko, redkokdaj se izgubi kakšno pismo v Pevski dom. In kadar se, tedaj resnobno opominja k pridnosti in čednosti, preti kakor varuh ali razpravlja o »volitvi stanu« ali sporoča: Oče je na smrtni postelji. — O čem neki govori pač malo, drobno, rožnato pismo?

Ivan se zateče z njim v pevsko sobo, kjer nima zdaj nihče nič opravka. Zavihti se na odprto okno, ki se pred njim zibljejo ocvetajoče jablanove veje, in potegne pismo iz žepa. Ona mu piše! Ona piše njemu! Zelo častnemu — monsieur-ju Ivanu Kamenarju — njemu samemu v roke! Sleherna beseda je slajša kakor opojni vonj po rožah.

Hlastno potegne škrtavi pipec iz hlačnega žepa. Komaj da si upa potisniti nekolikanj zarjavelo rezilo pod pečat, potisne ga pa tako nerodno, da zdrobi pečat. Omot sfrii na tla. Dečko bere žarečih lic:

Mon cher et petit cavalier!

Želim, da pride še danes z violino gori k meni, ker je signor Veracini bojda bolan in težko pogrešam muzike. Ali hoče biti tako charmanten in mi razvedriti mojo otožno solitude? Ali pa ima toliko studirati?

Heloiza, baronica pl. Redenitz.

V enem samem vzhičenju prebere pisemce od sladkega malega »Mon« do zagatnega »Redenitz«, ki se jej nič kaj ne poda. Pa zdaj vsaj ve, kako ji je ime! Pride naj, celo zove ga! Nič več ni huda! Kar zbode ga malce »otožna solitude«. »Solitude« to pač nikakor ni, tam zunaj v gradiču, kjer smukajo sem in tja odlična gospa pl. Wertenpreis in njen še bolj odličen gospod soprog z mnogimi sorodniki in znanci in kopo poslov. — Pa vendar — zanjo je otoža solitude. Tak kakor ona ni nihče. Tako nežna in plemenita. Vsi drugi — ne razumejo je. In ona ga kliče.

Slovenska kuharica S. M. Felicite Kalinšek je izšla v novem osmem natisu 15. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjigarna.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prijateljem ljubljanske okolice!

se naznanja, da bo v nedeljo **otvoritev nove gostilne na Črnučah (Podboršt 9).**

Točilo se bo samo specijalna štajerska in dolenjska vina. Na razpolago različna okusna jedila. Cene nizke!

Za zabavo bo igral zanimiv kmečki orkester.

Za obilen obisk se priporočata

I. in Z. TOMIČ.

Službe iščejo

Služkinja

mlada, vajena vseh poljskih in gospodinjskih del, išče službo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7811. (a)

Službo dobe

Zaščitna sestra

ki je že praktično opravljala to mesto, se sprejme v Ljubljani. - Ponudbe z navedbo dosedanjih služb na upravo »Slovenca« pod »Zaščitna sestra«. (b)

Občina Osluševci

srez ptujski, razpisuje mesto občinskega **delovodje-pripravnika.** - Prošnje je vložiti do 12. julija. Podrobnejši pogoji so razvidni v prilogi »Službenega lista« št. 48 z dne 15. junija. (b)

Šivilja

samo dobra moč, se takoj sprejme. - Poljanska cesta 25. (b)

Hlapca

krščanskega, pridnega in poštenega, sprejmem takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 7797. (b)

Fotograf

dober kopist ali Lajkist, se sprejme takoj v službo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 7798. (b)

Stanovanja

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

lepo, sončno, komfortno, poceni takoj oddam. — Povšetova cesta 35a, Kodeljevo. (č)

Dvosobno stanovanje

oddam za 1. avgust. Aleševčeva cesta 42. (č)

Soba

s posebnim vhodom se takoj odda. - Sprejme se tudi sostanovalec. J. Dolenc, Barvarska steza 6. (s)

Dvosobno stanovanje

oddam mirni, snažni, pošteni stranki za avgust. Ljubljana VII, Hotimirova 10. (č)

IŠČEJO:

Prazno sobo

s štedilnikom iščem za avgust. Naslov v upravi »Slovenca« pod 7843. (c)

ČITAJTE IN ŠIRITE »SLOVENCA«

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10

Vložno knjižico

Mestne hranilnice Celje 60—80.000 Din kupim. — Ponudbe pod »Vložna knjižica« 7828 na podružnico »Slovenca« Celje. (d

Knjižico

Celjske posojilnice d. d. za 50.000 Din kupim proti takojšnji gotovini. Sporočite ceno na upravo »Slovenca« pod zn. »Celjska d. d.« 7829. (d)

Kupimo

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.

A. KAJFEŽ

urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN** - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo

Krojaški stroj

malo rabljen, naprodaj. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7759. (l)

Telefon 2059

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Cviček

pravi, dolenjski, dobite v

Centralni vinarni v Ljubljani.

Lister suknjiči

buret, skavt hlače, pumparce, razno perilo, zelo poceni kupite pri Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Največja izbira

otroških oblekc za fantke in punčke, v vseh velikostih, od 20 Din naprej F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (l)

Malinovec

pristen, naraven, s čistim **sladkorjem** vkuhan — se dobi na malo in veliko v **lekarni dr. G. PICCOLI,** Ljubljana, nasproti »Nebotičnika«.

Dekleta!... Našla sem novo vrsto pudera!

Zares, našla sem *novo* vrsto pudra, ki ne samo, da odpravlja grdo svetlikanje nosu, marveč ostane na licu tudi polnih osem ur. Ime mu je „mat" puder Tokalon, tovarnar pa pravi, da se imenuje tako, ker je zmešan z dvojno peno smetane. Karkoli sedaj delam, *vedno* je moja polt nežnejša in lepša, kakor je bila kdaj poprej. Moški me še bolj občudujejo in mnogi sanjajo o moji polti, ki je podobna breskvinemu cvetu, ter zaradi tega vsak veruje, da je popolnoma prirodna. Ta novi puder Tokalon ostane na licu, pa naj hodim po dežju in vetru ali pa se potim. Uporabljam ga zjutraj in po ves dan se nič več ne pudram ne glede na to, kam grem ali kaj delam.

Velika izbera SVILE

v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo

R. Miklauc

Pri »Škofu« Ljubljana

Posteljne mreže

v lesenih in železnih okvirjih ter železne postelje vseh vrst izdeluje in sprejema v popravilo najceneje P. Strgulec, Gosposvetska 13, Kolizej — Ljubljana. (l)

Novost!

Motorno kolo znamke »Diamant«, motor F. & S. 98 m, 2.25 KS — dobite najceneje le pri tvrdki

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana

Gosposvetska cesta 2

Letovišča

Hotel »Hom«

Podhom, Gorje pri Bledu, Gorenjsko, nudi ugodno bivanje po nizki ceni. L

Poizvedbe

Mlad pes

foksterier se je izgubil. Kdor ga privede, prejme dobro nagrado. - Krčon, Tržaška cesta 5. (e)

Obrt

Entel - ažur - plise

izvrši ekspres — Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukel. (t)

Pouk

Francoščina,

nemščina! Privatni pouk tudi tekom počitnic in pripravo srednješolcem za popravne izpite nudim. Beethovnova ulica 15, visoko pritličje, v sredi. (u)

Posestva

Hišo

novozidano, tristanovanjsko, z vrtom — prodam. Bergant, Dravlje. (p)

Hiša

z velikim vrtom naprodaj. Levstikova 7, Tezno pri Mariboru. (p)

Vnajem

Gostilna

z obrtjo se odda — tudi Dalmatincu. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 7816. (a)

Vajenci

Vrtnarskega vajenca

sprejme Alojzij Piber, trg. vrtnar, Bled. (v)

Celje

Najlepši spomin na dneve evharističnega kongresa so pač vse številke »Slovenca«, ki obširno in natančno poročajo vse veličastvo zadnjih dni. »Slovenčeva« podružnica v Celju ima še nekaj številk na razpolago, tako dnevnega kakor »Ponedeljskega Slovenca«.

Združenje pekov v Celju sporoča, da bodo celjski peki v mestu in okolici zaradi precejšnjega obiska tujcev pekli tudi v nedeljo, 7. julija.

Zaključni izpiti na orglarski šoli v Celju bodo jutri. Od 22 učencev se jih je priglasilo k izpitu šest.

Podjetna mladeniča. Dva mlajša gospoda sta pregovorila nekega dobro situiranega posestnika v celjski okolici, da jima je izročil knjižico Ljubljanske kreditne banke za 85 000 Din z izgovorom, da mu jo bosta dobro prodala. Dotični posestnik je knjižico res izročil, gospoda sta odšla v Zagreb, hranilno knjižico prodala pod dnevno ceno, kupila za denar avtomobil, s katerim sta se nato pripeljala v Celje. Vso zadevo ima sedaj v rokah policija.

Naznanila

Ljubljana

1 *Društvo rokodelskih mojstrov* vabi vse člane k nocojšnjemu kegljaškemu večeru ob 20 v Rokodelskem domu.

1 *Občni zbor »Dobrote«*, obsmrtnega podpornega društva poštnih nameščencev v Ljubljani, bo 4. julija ob 19.30 v veliki dvorani Trgovskega doma v Ljubljani, Gregorčičeva 27.

1 *Nočno službo imajo lekarne:* dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste.

Cerkveni vestnik

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost jutri v uršulinski cerkvi. Prva sv. maša bo ob 5, ob 5.30 pridiga in ob 6 sv. maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeleže evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

Poizvedovanja

Damska zlata vratna verižica je bila najdena v ponedeljek popoldne v Černetovi ulici v Šiški. Dobi se v frančiškanskem samostanu v Šiški.

Pri evhar. koncertu Pevske zveze je pozabila pevka dežnik. Hrani ga mlekarna poleg koncertnega prostora.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 3. julija: 12.00 Slavni orkestri na ploščah 12.45 Poročila, vreme 13.00 Čas, obvestila 13.15 Operne arije na ploščah 14.00 Vreme, spored, borza 18.00 Plošče po željah 18.30 Vokalni koncert ge. Zorke Levičnikove s spremljevanjem radijskega orkestra 18.50 Pogovor s poslušalci 19.10 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila 19.30 Nac. ura 20.00 Skladbe naših kompozitorjev za violino in klavir: violina prof. Karlo Rupel, klavir prof. Marijan Lipovšek 21.00 Slovenske narodne pojo Fantje na vasi 21.30 Čas, poročila, vreme, spored 22.00 Kaj in kako drugi pojo (sprehod po svetu), izvaja radijski orkester. — Konec ob 23.

Drugi programi:

Sreda, 3. julija: Belgrad: 20.00 Narodne pesmi 21.00 Radioslike, Averčenko 22.30 Radijski orkester — *Zagreb:* 20.00 Ljubljana 21.30 Plošče — *Dunaj:* 17.30 Koncert del Rob. Gunda 19.30 Vojaška godba 20.45 Stara tirolska legenda 22.10 Razvej cembal, glasbe od Bacha do Händla 22.35 Radijski orkester 24.00 Plošče za ples *Budimpešta:* 20.15 Orkestralni in pevski koncert 22.00 Jazz 23.00 Balalajka — *Milan-Trst:* 17.05 Zabavna glasba 20.40 Prenos opere — *Rim-Bari:* 20.40 Igra 21.30 Simfonični koncert — *Praga:* 19.25 Salonska glasba 20.05 Iz rudarskega življenja 21.35 Koncert Janačkovih del 22.30 Esperantska ura. —*Bratislava:* 19.40 Ruske romance 20.25 Violinistični koncert 21.35 Šramel — *Varšava:* 20.10 Plošče 21.00 Chopinove klavirske skladbe 21.40 Skladbe Wieniavskega 22.15 Salonska glasba — *Berlin* in *Königsberg:* 20.45 Nemške veri in pesmi — *Hamburg:* 21.05 Nemško obmejno poletje — *Vratislava:* 21.00 Narodne pesmi — *Lipsko:* 20.45 Igra — *Köln:* 20.45 Vesel večer — *Frankfurt* in *Stuttgart:* 20.45 Veseli radio — *Monakovo:* 20.45 Plesna glasba — *Zürich:* 19.50 Švicarske pesmi 21.10 Haydnove in Schubertove skladbe — *Strassburg:* 20.45 Orkestralni koncert.

Tinčkove in Tončkove prigode

67.

Ljudožrski poglavar Hamham.

Pol urice nato se je s svojim častnim spremstvom približal malima ujetnikoma pregrozni ljudožrski poglavar Hamham.

»Vaše veličanstvo, dovolite, da vam predstavim tadva mlada petelinčka!« se je spoštljivo priklonil čuvaj.

»Prosim, prosim,« je vljudno zabrundal poglavar Hamham in se zadovoljno potrepljal po trebuščku. »Torej takale sta? Mhm, dobro, dobro. Torej privedite mi ju v avdijenco, da si ju od bliže ogledam!«

Ko si je poglavar Hamham ogledal dečka s svojega prestola, je pa nevšečno zavihal nos in zagodrnjal.

»Da bi vaju koklja, hu, kako sta suha! He,he, se bosta pa morala že še malo zrediti, preden vaju nataknemo na raženj. Kdo bi suhe kosti obiral!«

Zahvala

Za številne izraze iskrenega sočuvstvovanja ob smrti našega ljubega soproga in očeta, gospoda

Pavla Šimenca

vrtnarja in posestnika pri Sv. Križu

se zahvaljujem posebno vsem njegovim stanovskim tovarišem za številne poklonjene vence, častno nošenje in spremstvo pri pogrebu. Vrtnarski zadrugi še posebej hvala za pozornost, kakor tudi vrtnarjem iz Maribora, Celja, Kranja in Kamnika, Društvu jugoslovanskih obrtnikov za njih pozornost in sožalje. V posebno čast si štejem zahvaliti se gg. pevcem za prekrasno in ginljivo petje, kakor tudi vsem prijateljem in znancem za izrečeno sožalje.

Ljubljana, dne 2. julija 1935.

Žalujoča soproga z otroci in ostali sorodniki.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.